

**Verkenning van de
mogelijkheden van
kleinschalige
asielzoekersopvang op
meerdere locaties**
Gemeente Heerenveen

Antea Group

Understanding today.
Improving tomorrow.

Rapport

(Bijlagenbundel los bijgevoegd)

projectnummer 0493117.100
definitief revisie 01
25 oktober 2024

Verkenning van de mogelijkheden van kleinschalige asielzoekersopvang op meerdere locaties

Gemeente Heerenveen

projectnummer 0493117.100
definitief revisie 01
25 oktober 2024

Opdrachtgever

Gemeente Heerenveen
Postbus 15000
8440 GA HEERENVEEN

datum
25 oktober 2024

beschrijving
Definitief

vrijgave
Antea Group

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doel	5
1.3	Essentie	5
1.4	Leeswijzer	5
2.	De opgave	6
2.1	Aantal te realiseren opvangplekken	6
2.2	Voorbeeld Burgum	6
2.3	Woonwijken realiseren	6
2.4	Kleinschalige opvang	7
2.5	Aantallen asielzoekerswoningen	9
2.6	Ruimtegebruik	10
3.	Van groslijst naar passende locaties	11
3.1	Groslijst	11
3.2	Beoordeling	11
4.	Nadere beschouwing van de 9 passende locaties	14
4.1	Invalshoeken	14
4.2	Criteria vanuit de raad	14
4.3	Wat is belangrijk voor de asielzoekers	17
4.4	Wat is belangrijk voor de huidige omwonenden	18
4.4.1	Gespreksavonden	18
4.4.2	Webformulieren	19
4.5	Kijken door verschillende <i>brillen</i>	21
4.5.1	Als je door de bril kijkt van: Meerdere locaties.	21
4.5.2	Als je door de bril kijkt van: Eén locatie.	21
4.5.3	Als je door de bril kijkt van: Permanente beveiliging.	22
4.5.4	Als je door de bril kijkt van: We willen ruimte houden voor woningen voor reguliere woningzoekenden.	22
4.5.5	Als je door de bril kijkt van: Meest vergaande kleinschaligheid maar dan zonder permanente beveiliging	22
4.5.6	Als je door de bril kijkt van: Minimale kosten voor de gemeente	22
4.5.7	Als je door de bril kijkt van: Huisartsenzorg	22
4.5.8	Als je door de bril kijkt van: Onderwijs	23
4.5.9	Als je door de bril kijkt van: Effect op de verkoopwaarde bij nieuwbouwlocaties	24
4.5.10	Als je door de bril kijkt van: Effect op de woningwaarde van bestaande woningen	25
4.5.11	Als je door de bril kijkt van: Begeleiding door COA	25
4.5.12	Als je door de bril kijkt van: Veiligheid / Politie	25
4.5.13	Als je door de bril kijkt van: activiteiten en werkgelegenheid	27
4.5.14	Als je door de bril kijkt van: Belangen van het COA	27
4.5.15	Als je door de bril kijkt van: de mate van acceptatie bij omwonenden	28
4.5.16	Als je door de bril kijkt van: snellere/betere integratie	28
5.	Conclusie	29
6.	Los bijgevoegde bijlagen	30
6.1	Amendement-45 en raadsbrief 14 mei 2024	30
6.2	Kaarten locaties groslijst	30
6.3	Kaart negen locaties	30
6.4	Kaarten voorzieningen per kern	30
6.5	Verslagen gespreksavonden	30
6.6	Overzicht webformulieren	30
6.7	Memo Makelaardij Hoekstra	30

6.8	Mediaberichten waardedaling bestaande woningen	30
6.9	Memo Team Veiligheid	30

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Het COA (Centraal Orgaan opvang Asielzoekers) heeft de gemeente Heerenveen gevraagd om mee te werken aan de opvang van asielzoekers. In de raadsvergadering van 20 april 2023 heeft de gemeenteraad aangegeven in principe mee te willen werken aan dit verzoek. Met dit principebesluit maakt de gemeenteraad duidelijk dat de gemeente Heerenveen haar verantwoordelijkheid wil nemen met betrekking tot de opvang van asielzoekers.

Amendement 45 en raadsbrief

Op 29 februari 2024 nam de gemeenteraad amendement 45 aan waarin het college wordt opgedragen met een nieuw voorstel te komen waaruit blijkt dat is onderzocht of het realiseren van kleinschalige locaties van asielzoekers op meerdere locaties mogelijk is. De raad nam het amendement aan met de bedoeling tegemoet te komen aan de wensen, bedenkingen en zorgen van de Heerenveense samenleving in het algemeen, de inwoners en ondernemers in het bijzonder, én dat wordt voldaan aan de roep om verantwoordelijkheid te nemen in de opvang van mensen op een wijze die past bij de omvang van de gemeente Heerenveen. In het amendement worden meerdere uitgangspunten meegegeven om rekening mee te houden. Dit betreft onder andere: aard en schaal van de opvang, integratie in de omgeving en participatie en betrokkenheid van de omgeving. Het volledige amendement is opgenomen in bijlage 6.1 bij deze rapportage.

Het college heeft het amendement bestudeerd en van een nadere duiding voorzien. Die is vastgelegd in een raadsbrief waarin het college aangeeft hoe het amendement uit te voeren (eveneens in bijlage 6.1).

1.2 Doel

Naar aanleiding van amendement 45 is dit onderzoeksrapport opgesteld met daarin een verkenning van de mogelijkheden van kleinschalige opvang van asielzoekers op meerdere locaties. De verkenning en rapportage is tot stand gekomen in een coproductie tussen de ambtelijke werkgroep van de gemeente Heerenveen en Antea Group. De verkenning is bedoeld om het college en de gemeenteraad te faciliteren in het komen tot een afgewogen beslissing over de vorm en locatie(s) van asielzoekersopvang in de gemeente Heerenveen.

1.3 Essentie

Amendement-45 vraagt te onderzoeken *of het ook mogelijk is de asielopvang te spreiden over meerdere locaties, om recht te doen aan de wens tot kleinschaligheid*. Het korte antwoord op die vraag is: Ja, het kan kleinschalig en ja het kan verdeeld over meerdere locaties. Dat is op zich geen verrassende uitkomst. Als je de benodigde omstandigheden creëert dan kun je het zo kleinschalig maken als je wilt. De vraag is echter of men die omstandigheden ook wil en kan creëren. En misschien nog wel de belangrijkste vraag: gaat de kleinschaligheid per saldo wel de gewenste meerwaarde opleveren? Met kleinschaligheid wordt gehoopt op meer acceptatie én op snellere integratie. Maar acceptatie in de directe omgeving lijkt vooralsnog niet groter. En het versnellen van de integratie vraagt een mate van kleinschaligheid van slechts enkele woningen in een buurt; iets wat beter lijkt te passen bij statushouders. Verder zijn er bij kleinschaligheid meerdere zaken relevant die de nodige inspanningen vragen. Dus ja, kleinschaligheid is zeker mogelijk maar vereist dan wel het creëren van de benodigde omstandigheden en het accepteren van de daaruit voortvloeiende gevolgen.

1.4 Leeswijzer

Volgend op deze inleiding schetst hoofdstuk 2 de opgave en met name wat het kleinschalige karakter behelst. In hoofdstuk 3 wordt een groslijst van potentiële locaties gepresenteerd. Aan de hand van objectieve criteria wordt die lijst teruggebracht tot negen passende locaties. In hoofdstuk 4 worden die negen locaties vanuit verschillende invalshoeken, criteria en *brillen* beschouwd. In hoofdstuk 5 leidt dat tot de conclusie die hierboven in paragraaf 1.3 is geformuleerd.

2. De opgave

2.1 Aantal te realiseren opvangplekken

Het eerste uitgangspunt in amendement 45 gaat over spreiding en kleinschaligheid en luidt als volgt:
“Spreiding en kleinschaligheid: Het voorstel [van college aan raad] volgt qua aantallen de spreidingswet (peildatum februari 2024, 277 bewoners¹) en zal zich richten op kleinschalige opvang (...). Uit het voorstel moet blijken dat het college heeft onderzocht of het ook mogelijk is de asielopvang te spreiden over meerdere locaties, om recht te doen aan de wens tot kleinschaligheid. Als ondergrens geldt hierbij tenminste twee locaties”.

In het aantal van 277 zijn 23 plekken voor AMV’ers opgenomen (alleenreizende minderjarige vluchtelingen). Voor (een deel van) die groep gelden specifieke huisvestingseisen. Sommige daarvan kunnen in een azc worden geplaatst, anderen juist niet. Omdat dit op voorhand niet inzichtelijk is wordt in deze inventarisatie vooralsnog het aantal van 277 te realiseren opvangplekken aangehouden.

2.2 Voorbeeld Burgum

Er bestaan azc’s die herkenbaar zijn als afgebakende locaties met slagboom en hekken eromheen en containerwoningen voor de vluchtelingen. Dit is nadrukkelijk niet de wens van de gemeente Heerenveen. Men wil in Heerenveen locaties met woningen realiseren naar het voorbeeld van Burgum. Gewone grondgebonden woningen die onderdeel zijn (worden) van een normale woonwijk en die voldoen aan de Heerenveense standaarden voor wat betreft voorzieningen, verkeersstromen, veiligheid, leefbaarheid (gebiedskwaliteit). Daarmee worden er aan de woonomgeving voor asielzoekers dezelfde eisen gesteld als aan de woonomgeving voor reguliere inwoners. En dat maakt het mogelijk dat de asielzoekerswoningen t.z.t. eenvoudig beschikbaar kunnen komen voor die reguliere inwoners (duurzaam toekomstig benutten).

Bron: video COA over locatie Burgum

2.3 Woonwijken realiseren

Niet alleen asielzoekers hebben woonruimte nodig. Zeker ook inwoners van Heerenveen en anderen die zich permanent in Heerenveen willen vestigen. De woningnood is in Nederland ongekend. Ook Heerenveen heeft een grote opgave en grote ambitie om de woningbouw in de volle breedte te stimuleren.

¹ Hoofdpijnenakkoord nieuwe kabinet: het nieuwe kabinet wil de Spreidingswet stopzetten. Of en wanneer dat precies gebeurt is nog niet duidelijk. Tot die tijd geldt de Spreidingswet die eerder dit jaar is vastgesteld. Voor de gemeente Heerenveen vloeit daar voor dit moment een opgave uit voort van opvang voor 277 mensen.

De opdracht voor dit onderzoek beperkt zicht tot het zoeken naar locaties voor asielzoekers. Maar juist omdat ook andere doelgroepen woonruimte nodig hebben (reguliere woningzoekenden, spoedzoekers², statushouders) wil de gemeente toe naar het realiseren van reguliere woonwijken. Woonwijken met een diversiteit aan bewoners vanuit meerdere doelgroepen en dus woonwijken met een uitgebalanceerde samenstelling van sociale huur, vrije sector verhuur, koopwoningen en asielzoekerswoningen.

2.4 Kleinschalige opvang

Kleinschaligheid is een kernwoord in amendement 45. Tegelijkertijd is nergens eenduidig gedefinieerd wanneer er sprake is van kleinschaligheid én wat de gevolgen zijn van kleinschalige opvang. De website van het COA biedt enig houvast. Volgens het COA betreft kleinschalige asielopvang maximaal ongeveer 150 plekken. Uiteindelijk gaat het om maatwerk, maar een kleinschalige omvang heeft wel consequenties voor de inzet van begeleiding, aantal voorzieningen en beveiliging.

 Reguliere kleinschalige opvang is altijd maatwerk	 Bewoners wonen er zelfstandig, er is geen permanente begeleiding aanwezig	 Vanaf 100 bewoners is er permanente beveiliging aanwezig
 < 150 Locaties voor minder dan circa 150 bewoners	 Bewoners maken meestal gebruik van voorzieningen buiten de opvanglocatie	 Het COA selecteert bewoners voor de opvang

 Is er een azc in de buurt? Dan is een azc-dependance mogelijk. • Er is of komt een azc op maximaal 45 minuten reizen met het openbaar vervoer • Bewoners gaan voor begeleiding, zorg, taallessen, recreatie etc. naar de hoofdlocatie • Het COA bezoekt regelmatig de kamers • Beveiliging is maatwerk in overleg met de gemeente, permanente beveiliging bij meer dan 100 personen • Gemeente regelt zoals altijd het onderwijs	 Is er geen azc in de buurt? Dan is een kleine zelfstandige locatie mogelijk. • Er ligt geen azc in de buurt • Het COA zorgt voor een ambulant begeleidingsteam dat deze locatie bezoekt • Afspraken met gemeenten over het gebruik van gemeentelijke voorzieningen zoals sport, buurtwerk etc. • Beveiliging is maatwerk in overleg met de gemeente, permanente beveiliging bij meer dan 100 personen • Het COA betaalt de zorgkosten en zoekt samen met de gemeente naar een passende zorgoplossing. • Gemeente regelt zoals altijd het onderwijs
---	---

<https://www.COA.nl/sites/default/files/2024-10/COA%20Flyer%20Kleinschalige%20Opvang%20-%20oktober%202024.pdf>

Kleinschalige asielopvang kan dus bestaan uit een dependance of een kleine zelfstandige locatie. Een dependance is onderdeel van een grotere azc-locatie en maakt gebruik van de daar aanwezige faciliteiten, zoals zorg, recreatie of taallessen. Een dependance kan alleen als die op maximaal 45 minuten OV-afstand ligt van de grotere locatie. Voor Heerenveen geldt dat er grotere azc's aanwezig zijn in Drachten aan het Noorderend, in Balk aan de Wikelerdyk en in Sneek aan de Jancko Douwamastraat. De OV-verbinding en reistijd is afhankelijk van tijdstip, drukte en dienstregeling, wat maakt dat geen van deze locaties structureel binnen 45 minuten bereikbaar zijn via lopen/fietsen en OV.

² Mensen die vanwege scheiding, huiselijk geweld of andere spoedeisende redenen per direct woonruimte moeten krijgen

Een kleinschalige, zelfstandige locatie functioneert zelfstandig en is dus geen onderdeel van een ander, groter azc. Bij een zelfstandige locatie zorgt het COA voor een ambulant begeleidingsteam dat de locatie bezoekt. De gemeente is verantwoordelijk voor het onderwijs en de zorg.

Is de locatie kleiner dan 100 plekken dan levert het COA geen permanent-aanwezige-beveiliging. In die gevallen zal de gemeente dit (deels) moeten regelen.

Samengevat:

Service	Dependance azc met < 150 bewoners	Zelfstandig azc met < 150 bewoners
Begeleiding	Via hoofdlocatie	Mobiel team
Voorzieningen	Via hoofdlocatie	Via buurt/ gemeente
Beveiliging	> 100 via COA < 100 via gemeente	> 100 via COA < 100 via gemeente

Het COA is de afgelopen jaren meer open gaan staan voor kleinschalige opvang. Ook het rapport 'Bouwstenen voor het asielbeleid en asielstelsel' geeft aan dat kleinschalige locaties beter midden in de samenleving kunnen worden gesitueerd, wat kan zorgen voor een betere verbinding tussen de wijk en het azc. Ook blijkt er meer draagvlak onder de Nederlandse bevolking te zijn voor zulke kleinschalige opvanglocaties in tegenstelling tot grote locaties. Voor bewoners, en in het bijzonder kinderen, is opvang op kleinschalige locaties van belang voor een sociaal en fysiek veilige leefomgeving. Wanneer er wordt ingezet op kleinschalige locaties is het echter wel van belang dat de kwaliteit van deze locaties voldoende geborgd wordt, waarbij er niet wordt gekort op voorzieningen en ondersteuning, zo blijkt uit het rapport³.

Vragen en antwoorden over kleinschaligheid op de website van het COA (okt.'24)

VRAGEN EN ANTWOORDEN REGULIERE KLEINSCHALIGE OPVANG

21 oktober 2024

Wat is voor het COA reguliere kleinschalige opvang?

Met reguliere kleinschalige opvang bedoelen we locaties van minder dan rond de 150 plekken met een looptijd van bij voorkeur meer dan 5 jaar. Er zijn twee basisvarianten; een dependance en een zelfstandige locatie. Als er een azc op maximaal 45 minuten reizen met het openbaar vervoer is of komt, dan kiezen we voor een dependance. Als die er niet is, wordt het een zelfstandige locatie. Op kleinschalige locaties wonen bewoners zelfstandiger dan op een azc omdat er geen permanente begeleiding is en ze voor bijvoorbeeld een doktersbezoek, taallessen of recreatieve activiteiten of naar de hoofdlocatie of gemeentevoorzieningen gaan.

Waarom kleinschalige opvang?

Het COA werkt aan allerlei oplossingen voor een stabiel asielopvangsysteem. Daar horen ook mogelijkheden voor kleinschalige opvang bij. Kleinschalige opvang is duurder dan opvang met grotere getallen en behoorde tot nu toe niet tot de financiële mogelijkheden. Maar net als onze samenwerkingspartners, merkt het COA dat kleinschaligheid belangrijk is voor lokaal draagvlak en nodig is om meer verspreide, langdurige locaties te krijgen. Kleinschalige opvang is in veel situaties ook goed voor onze bewoners, omdat zij gemakkelijker aansluiten op de gemeenschap en sneller integreren.

Wat is het verschil tussen een azc-dependance en een zelfstandige locatie?

In een azc-dependance gaan bewoners voor begeleiding, doktersbezoek, taallessen, etc. naar de nabijgelegen hoofdlocatie. In een kleine zelfstandige locatie krijgen bewoners begeleiding van een ambulant team van het COA en maken ze waar mogelijk gebruik van zorg-, les- en andere voorzieningen in de gemeente.

Wat is het verschil tussen reguliere kleinschalige opvang en kleinschalige nood- en amv-opvang?

In de reguliere kleinschalige opvang is over het algemeen geen vaste begeleiding aanwezig. In de amv-opvang is er 24/7 begeleiding aanwezig. Deze kwetsbare doelgroep vraagt een heel andere begeleidingsvorm en-methodiek. In de kleinschalige noodopvang is altijd begeleiding in huis, soms in samenwerking met het Rode Kruis. Deze opvangvorm is tijdelijk, terwijl de reguliere kleinschalige opvang structureler van aard is. Dat betekent dat deze opvang voor een langere periode (bij voorkeur meer dan 5 jaar) in een gemeente is.

Is alles mogelijk?

Alles is bespreekbaar, kleinschalige opvang is altijd maatwerk. Dat betekent niet dat het altijd lukt om een passende, betaalbare oplossing te vinden. Onze vastgoedadviseurs checken de eerste basisvereisten en als deze voldoen, worden de panden geschouwd. Zaken waar naar gekeken wordt is bijvoorbeeld de ligging en de staat van

³ Bouwstenen voor het asielbeleid en asielstelsel, blz. 69

<https://open.overheid.nl/documenten/dpc-eafb9540132eca52be59d2cf56c8ebdb646902d7/pdf>

het pand, wat er al aan voorzieningen is, of er verbouwd kan worden etc. Hoe kleiner een locatie, hoe minder voorzieningen geboden kunnen worden aan bewoners.

Hoe strikt zijn de eisen?

We gaan graag met gemeenten in gesprek over hoe we samen reguliere kleinschalige opvang goed voor elkaar krijgen. Er gelden een paar randvoorwaarden voor het COA, maar reguliere kleinschalige opvang krijgt vooral in de praktijk vorm. Met de eerste locaties (afhankelijk van het aanbod van gemeenten), gaan we in de praktijk leren wat het beste werkt.

Welke bewoners komen er in?

Het COA selecteert de bewoners voor kleinschalige opvanglocaties. Uiteraard wordt gekeken of een bewoner zich voldoende kan redden op deze locatie. Voor iemand die net in Nederland is, is dat bijvoorbeeld lastiger. Het gaat dan om zaken als voor jezelf zorgen, zelf activiteiten doen, sociaal netwerk, persoonlijk welbevinden, externe contacten etc.

Waar moet een kleinschalige locatie minimaal in voorzien?

Bewoners moeten er kunnen slapen, douchen, koken en eten op een kleinschalige locatie. Deze locaties hoeven in principe niet ingericht te worden met besprekkamers, lesruimtes, zorgpraktijkkamers etc. zoals bij een azc. Afhankelijk van de vorm, het aantal bewoners en samenwerking met andere partijen zoals VluchtelingenWerk, moet de inschatting gemaakt worden wat er op de locatie minimaal nodig is en wat er in de hoofdlocatie of gemeente beschikbaar is.

Hoe zit het met toezicht en beveiliging?

Op locaties boven de 100 bewoners wordt permanente beveiliging ingezet, alles daaronder in principe niet. Dan kijken we naar andere maatregelen zoals cameratoezicht, slimme toegang en mobiele beveiligingsteams. Daarnaast komen medewerkers van het COA regelmatig langs op de kamers.

Hoe werkt het met onderwijs en zorg, moeten gemeenten daar iets aan doen?

Bewoners van azc-dependances kunnen voor medische zorg terecht bij de GZA op de hoofdlocatie. Op een zelfstandige locatie wordt samen met de gemeente per locatie bekeken hoe de zorg voor bewoners het beste geregeld kan worden. Als er meerdere kleinschalige opvangvoorzieningen in de regio zijn, kan er wellicht een ambulante zorgteam van de GZA (Gezondheidszorg Asielzoekers) ingezet worden. Het COA betaalt in alle gevallen de zorgkosten.

De gemeente is zoals bij een reguliere azc, altijd verantwoordelijk om onderwijs te organiseren voor de kinderen op de kleinschalige locatie.

Voor lessen, sport en activiteiten kunnen bewoners in een dependance vaak terecht bij de hoofdlocatie. Bij zelfstandige locaties, wordt er qua faciliteiten meer aan gemeenten gevraagd.

Wat zijn de kosten?

De rijksoverheid financiert de asielopvang, dus ook de kleinschalige locaties. Voor de gemeenten zitten er geen extra kosten aan kleinschalige opvang. Er wordt wel meer beroep gedaan op gemeenten om samen te kijken naar lokale voorzieningen en faciliteiten, maar ook daarvoor geldt dat het COA de kosten betaalt.

Over het algemeen zijn kleinschalige opvanglocaties duurder dan de reguliere azc's, simpelweg omdat voorzieningen voor grotere groepen relatief goedkoper zijn.

Hoe gaat het met het beheer van het vastgoed van deze locaties? Het beheer van het pand kan bij de gemeente, het COA of de vastgoedeigenaar liggen. Dit hangt af van de lokale afspraken.

2.5 Aantallen asielzoekerswoningen

Het COA plaatst 8 personen in een woning ⁴. Voor **277** opvangplekken zijn dus $277/8 = 34,6$ asielzoekerswoningen nodig. Afgerond **35** woningen.

Kleinschaligheid is door het COA gedefinieerd als **150** of minder opvangplekken. Dat wil zeggen $150/8 = 18,75$ woningen. Afgerond **19** woningen.

COA levert permanente beveiliging bij minimaal **100** opvangplekken. Dat wil zeggen $100/8 = 12,5$ woningen. Afgerond **13** woningen.

⁴ Twee typen woningen:

De standaard 8-persoons woning: deze bestaat uit drie 2-persoons slaapkamers en twee 1-persoonsslaapkamers die allen grenzen aan een gangzone. Via deze gangzone zijn zowel de gezamenlijke badkamer, toilet en huiskamer te bereiken die verbonden is met een open keuken. De "dubbel-4": deze woning is geënt op de opvang van twee gezinnen met wisselende samenstelling. Er zijn twee separate huiskamers. Aan elk van de huiskamers grenzen idealiter één 2-persoons slaapkamer en twee 1-persoonsslaapkamers. Er is gezamenlijk gebruik van één keuken (gesloten ruimte), één badkamer en toilet met fonteintje. De indeling van de woning moet dusdanig zijn dat één van de 1-persoonsslaapkamers toegewezen kan worden aan het andere "gezin" waardoor de "dubbel-4" ook gebruikt kan worden voor twee gezinnen van respectievelijk 5 en 3 personen. De privacy in de eigen ruimtes dient te allen tijde geborgd te zijn.

Burgum omvat 64 woningen. De rode contour geeft ongeveer 35 woningen weer (36). De gele cirkel geeft ongeveer 19 woningen weer (18). De groene cirkel geeft 13 woningen weer.

Bron: video COA over locatie Burgum

2.6 Ruimtegebruik

Om het benodigde ruimtegebruik van de woningen in te schatten zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Per woning geldt op basis van vergelijkbare woningbouwplannen een indicatieve perceelgrootte van 130 m² en een oppervlakte van de begane grond van de woning van 60m². Daarbinnen is 50/50 ruimte voor de woning (footprint) en voorzieningen (tuin, berging, etc.). De woning bestaat hiermee in principe uit twee lagen met een kap of drie lagen met een plat dak.
- Omdat er uitgegaan wordt van grondgebonden woningen in een woonwijk moet ook rekening worden gehouden met de benodigde openbare ruimte (wegen, groen, water, etc.). Uitgangspunt hierbij is een verhouding 60% van de locatie voor grondgebonden woningen en 40% voor openbare ruimte.

Benodigde ruimte bij drie of meer locaties

Omdat kleinschaligheid geen ondergrens kent (ook één woning is kleinschalig) is het aantal potentiële locaties zeer groot. Iedere plek waar ruimte is voor één woning zou qua ruimtegebruik al een potentiële locatie zijn. Om tot enige afbakening te komen is in deze verkenning gekozen voor een ondergrens 48 van plekken = 6 woningen. Een locatie moet dus minimaal 6 grondgebonden woningen met openbare ruimte kunnen herbergen.

Benodigde ruimte bij twee locaties

Een locatie kan maximaal 19 woningen omvatten (ongeveer 150 personen). Bij twee locaties zijn dan de volgende combinaties mogelijk: 19 en 16 = 35 of 18 en 17 = 35.

Benodigde ruimte bij één locatie

In de raadsbehandeling van amendement 45 en in de raadsbrief is aangegeven dat ook de optie van één locatie als referentiepunt in beeld blijft. In dat geval is ruimte nodig voor 35 asielzoekerswoningen.

3. Van groslijst naar passende locaties

3.1 Groslijst

De opdracht is het onderzoeken *of het ook mogelijk is de asielopvang te spreiden over meerdere locaties, om recht te doen aan de wens tot kleinschaligheid. Als ondergrens geldt hierbij tenminste twee locaties* (zie uitgangspunt 1 van amendement 45). Er is dus een overzicht van locaties nodig. Om te komen tot dit overzicht zijn de geïnventariseerde locaties van 2023 (voorafgaand aan het raadsvoorstel over Heerenveen-West) als basis genomen en aangevuld met locaties vanuit de dorpen in de gemeente. Dat leverde een groslijst op van 31 locaties. Een kaart met de ligging van deze locaties is opgenomen in bijlage 6.2.

Groslijst met potentiële locaties	
1. Voormalige priklocatie GGD, Viaductweg/Uhlweg	17. Ingang parkeerterrein VV Heerenveen
2. Bijma Thoe Kingmaweg / Pastorielaan	Skoatterwâld
3. Heerenveen Noordoost	18. Abe Lenstra (zuidwest)
4. Locatie Noordplot	19. Domela Nieuwenhuisweg (SKW 1 (Singels))
5. Locatie Bos, Tuin en Dier	20. Luytkemeer/Anna Giezenweg (SKW 4)
6. Skoatterwâld 'wachtkamer' (ingang Domela N.-weg)	21. Leppedyk Akkrum
7. Voormalige azc-locatie stadion	22. Akkrum West
8. President Kennedylaan	23. Feansterdyk Akkrum (Ombocht)
9. Feanplantsoen	24. Hoek Sparstrjitte en Súdkant Aldeboarn
10. De Greiden (schoollocatie De Roerganger)	25. Westkant Anne Hanzeswyk De Knipe
11. Ykema's Laantje (naast sportschool)	26. Westkant De Kluft Tjallebert
12. Weiland achter ijsbaan	27. Zuidwestkant 1e Wijk Jubbega (Van Wijnen)
13. Fletcher hotel De Heide	28. Noordoost 1e Wijk Jubbega (Kuin locatie)
14. OSG Sevenwolden (Buitenbaan 5)	29. MFA Oudeschoot (Van Leeuwenhoekweg 6)
15. KPN Locatie	30. Hotel Oude Schouw Oude Schouw
16. Stationsstraat 2	31. De Fjilden Nieuwehorne (fase 2)

3.2 Beoordeling

Op de groslijst zijn een aantal objectieve criteria toegepast waaraan een locatie moet voldoen. Deze criteria zijn afgestemd en geformuleerd in samenspraak met de ambtelijke werkgroep. Toepassing van deze criteria leidt tot het volgende overzicht:

Een locatie valt af als onderstaande criteria van toepassing zijn	Afvallers
• De locatie was in 2023 nog wel beschikbaar maar inmiddels niet meer.	Locatie 1
• De locatie niet is bedoeld voor wonen.	Locaties 7/11
• De locatie wel is bedoeld voor wonen, maar dan voor hoogbouw (terwijl we grondgebonden willen à la Burgum).	Locaties 4/20
• De locatie tast de groenstructuren aan hetgeen strijdig is met omgevingsvisie.	Locatie 12
• Eventueel bestaande bebouwing kan/mag niet worden gesloopt.	Locatie 13
• Er is geen ruimte voor minimaal 6 woningen = 48 plekken.	Locaties 8/16
• De locatie is minder dan 10 jaar beschikbaar voor asielzoekersopvang.	Locatie 15
• Er zijn andere vergevorderde plannen c.q. verplichtingen met potentieel financiële en/of juridische consequenties voor de gemeente.	Locaties 17/18/19
• De locatie bevindt zich <u>niet</u> in de hoofdkernen (Heerenveen, Akkrum) noch in de grote dorpen (Jubbega, Oude/Nieuwehorne).	Locaties 24/25/26/29/30

• De inschatting is dat het niet mogelijk is om de woningen binnen 5 jaar te realiseren vanwege benodigde doorlooptijd plannen en/of netcongestie.	Locaties 14/21/22/27
TOTAAL aantal locaties dat niet voldoet aan de objectieve criteria	22

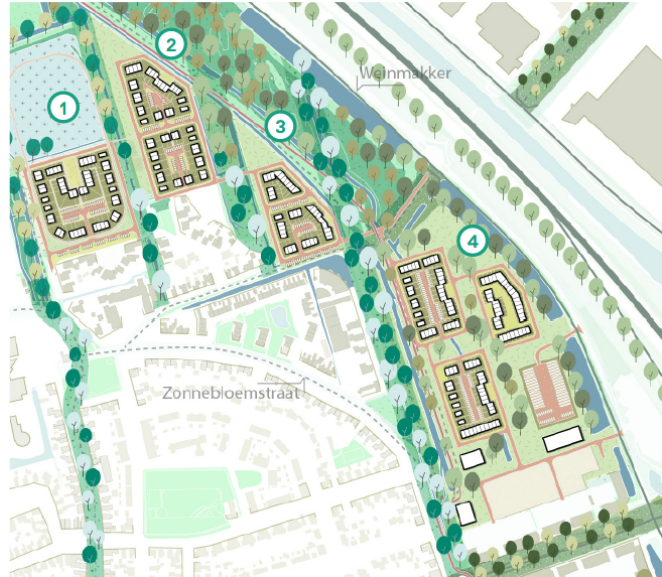
Conclusie

Op basis van de beoordeling met objectieve criteria vallen in totaal 22 locaties af. Daarmee resteren er nog 9 passende locaties (zie ook bijlage 6.3):

9 passende locaties	Aantal te bouwen woningen volgens Heerenveen Groeit / Gebiedsvisie A32	
2. Bijma Thoe Kingmaweg / Pastorielaan	50	/ 37
3. Heerenveen Noordoost (minus Pastorielaan)	250 (- 50)	/ 286 (- 37)
5. Locatie Bos, Tuin en Dier	100	/ 75
6. Skoatterwâld Wachtkamer (ingang Domela N.-weg)	150	/ 131 of (fors) minder ⁵
9. Feanplantsoen	60	
10 De Greiden (schoollocatie De Roerganger)	Onbekend (50) ⁶	
23. Feansterdyk Akkrum (Ombocht)	15	
28. Noordoost 1e Wijk Jubbega (Kuin locatie)	12	
31. De Fjilden Nieuwehorne (fase 2)	27+26=53	

Toelichting op locaties 2 en 3:

De visievorming over het gebied A32 met daarin Heerenveen Noordoost is nog volop gaande. In het onlangs verschenen Heerenveen Groeit wordt een aantal van 250 woningen genoemd. Het meest recente denken over Heerenveen Noordoost gaat uit van, op termijn, 286 woningen. Binnen Heerenveen Noordoost worden in de A32-visie vier gebieden onderscheiden: [1] Buitenbaan, [2] Rugby, [3] Pastorielaan, [4] zuidelijke deel.

⁵ Heerenveen Groeit noemt 150 woningen voor deze locatie. Afhankelijk van de invulling met sportvoorzieningen kan dit aantal wijzigen.

⁶ Heerenveen Groeit noemt nog geen aantal. Inschatting o.b.v. beschikbare ruimte is 50 woningen.

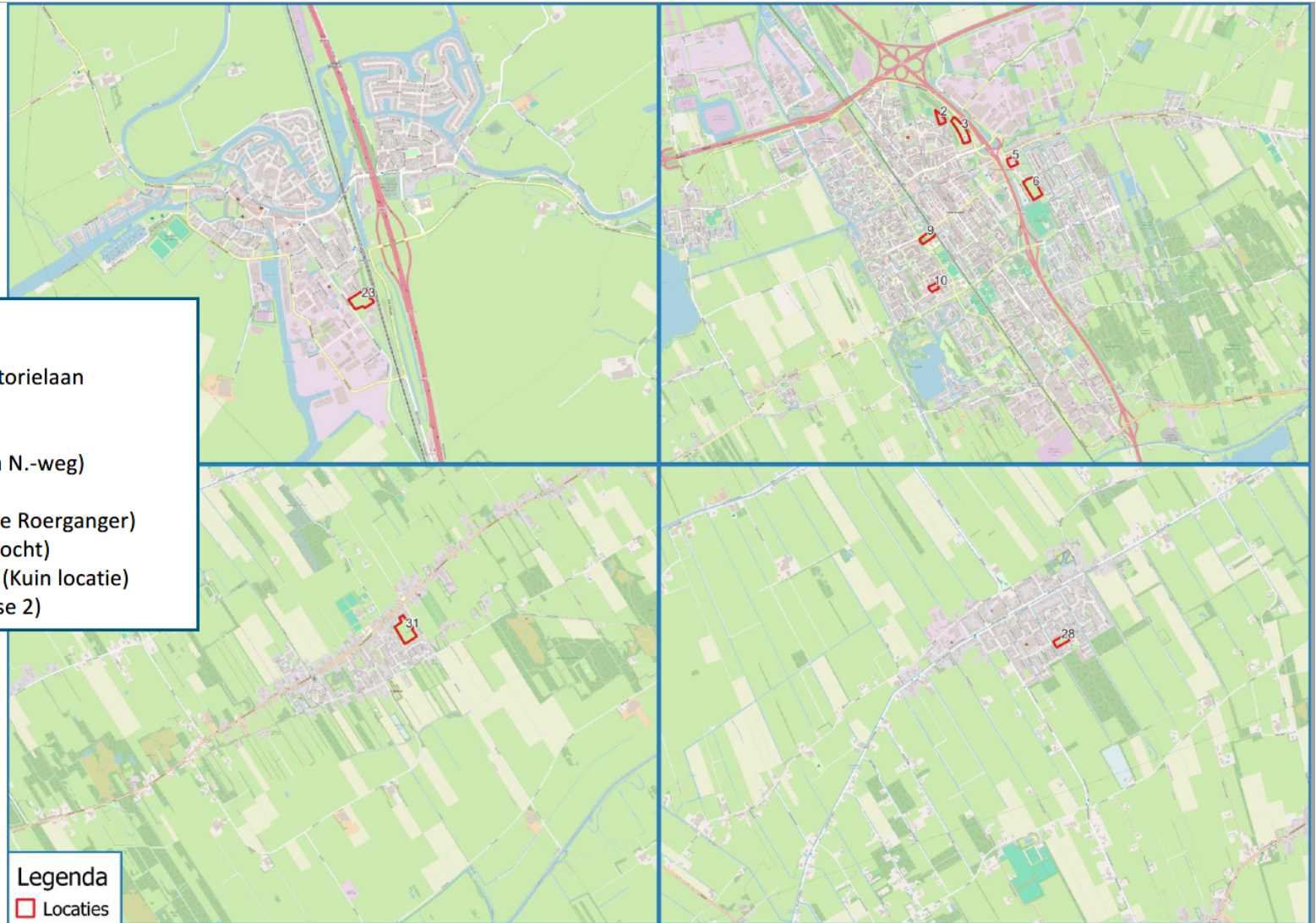
Toelichting

Ligging 9 geschikte locaties:

- 2. Bijma Thoe Kingmaweg / Pastorielaan
- 3a/b/c. Heerenveen Noordoost
- 5. Locatie Bos, Tuin en Dier
- 6. Skoatterwald (ingang Domela N.-weg)
- 9. Feanplantsoen
- 10. De Greiden (schoollocatie De Roerganger)
- 23. Boarnsterdyk Akkrum (Ombocht)
- 28. Noordoost 1e Wijk Jubbega (Kuin locatie)
- 31. De Fjilden Nieuwehorne (fase 2)

Legenda

 Locaties

4. Nadere beschouwing van de 9 passende locaties

4.1 Invalshoeken

De negen locaties zijn vervolgens vanuit vier invalshoeken bekeken:

Vanuit gemeenteraad

(paragraaf 4.2)

- De criteria vanuit raadsbesluit april 2023 en amendement 45

Vanuit de nieuwe (tijdelijke) inwoners

(paragraaf 4.3)

- Wat is belangrijk voor de asielzoeker?

Vanuit de huidige inwoners

(paragraaf 4.4)

- Hier gaat het om de zorgen/kansen vanuit de samenleving. De brede Heerenveense samenleving maar óók de directe omgeving van mogelijke locaties.

Vanuit het kijken door verschillende brillen

(paragraaf 4.5)

- Een *bril* is een manier van kijken, een insteek. Kijken door een bepaalde *bril* heeft gevolgen voor de locatiekeuzes. Kijk je door de ene *bril* dan vallen bepaalde locaties af. Kijk je door een andere *bril* dan vallen weer andere locaties af.

4.2 Criteria vanuit de raad

Bij de besluitvorming in april 2023 en in het amendement-45 gaf de gemeenteraad een aantal criteria mee waaraan locaties moeten voldoen:

- Duurzame inpassing in de wijk vanuit sociaal en fysiek domein.
- Toekomstperspectief voor de gebouwen en integratie.
- Participatie en doorlopende leerlijn van asielzoekers.
- Toegankelijkheid en bereikbaarheid van voorzieningen, winkels, onderwijs, zorg.
- Verkeerssituatie (ontsluiting - ook voor hulpdiensten - en parkeren).
- Veiligheid en leefbaarheid voor bewoners azc en omwonenden.
- Effect op gebiedskwaliteit.
- Duurzaamheid gebouwen en terreininrichting.
- Benodigde proceduredtijd (bestemmingsplan, vergunningen etc.).
- Locatie gebonden financiële gevolgen.

Deze criteria blijken niet altijd direct toepasbaar. In nauw overleg met de ambtelijke werkgroep zijn ze daarom zo goed als mogelijk objectief (meetbaar) gemaakt en/of geanalyseerd. Tevens is een aantal criteria samengevoegd.

Criteria uit het raadsbesluit van 23 april	Objectivering
a. Duurzame inpassing in de wijk vanuit sociaal en fysiek domein	In welke mate is de locatie fysiek onderdeel van een bestaande woonwijk (mede t.b.v. participatie en koppelkansen met bijv. educatie) en is de locatie bij eventuele beëindiging van azc in de toekomst geschikt voor voortzetting woongebruik?
b. Toegankelijkheid en bereikbaarheid van voorzieningen en winkels t.b.v. kansen participatie en doorlopende leerlijn (voorkomen hospitalisering)	- Supermarkt: 15 loopminuten van de locatie, acceptabel is 30 loopminuten - Basisonderwijs: 15 loopminuten van de locatie, acceptabel is 30 loopminuten - Voortgezet onderwijs: 30 fietsminuten van de locatie, acceptabel is 60 fietsminuten - Aansluiting OV-net 5 loopminuten van de locatie, acceptabel is 15 loopminuten

	- Zorg: 15 loopminuten van de locatie, acceptabel is 30 loopminuten
c. Verkeerssituatie (ontsluiting, bereikbaarheid - ook voor hulpdiensten - en parkeren)	In welke mate is er bij de locatie(s) nu al sprake van een knelpunt in de verkeerssituatie of leidt dit tot een knelpunt bij de komst van een kleinschalig azc?
d. Effect op gebiedskwaliteit	In welke mate is er bij de locatie(s) sprake van gebieds- of omgevingseffecten ten aanzien van archeologie, bodem, water, cultuurhistorie, geluid, natuur, gezondheid en zijn deze potentieel belemmerend bij een planologische procedure?
e. Veiligheid en leefbaarheid voor bewoners azc en omwonenden	In welke mate is er bij de locatie(s) te verwachten dat veiligheids- en/of leefbaarheidsvraagstukken ontstaan met komst van een azc?
f. Duurzaamheid en toekomstperspectief gebouwen en terreininrichting	In welke mate is/zijn er bij de locatie(s) mogelijkheden om te komen tot combi-locaties met naast kleinschalige opvang ruimte voor spoedzoekers, statushouders en reguliere woningbouw?
g. Tijd die nodig is voor procedures (bestemmingsplan, vergunningen etc.)	Past een azc op de locatie binnen het geldende omgevingsplan en zo niet is deze dan met een BOPA (buitenplanse omgevingsplan afwijking) te vergunnen binnen de reguliere procedure (8+6 weken)?
h. Locatie gebonden financiële gevolgen	Wat doet het met de eigen gemeentelijke grondexploitatie en waardetoekenning voor de gronden?

Beoordeling

a. Duurzame inpassing in de wijk vanuit sociaal en fysiek domein

De wens is te komen tot integrale woonwijken met een mix van én sociale huur én koopwoningen én azc-woningen. Afhankelijk van de locatie kan zo'n integrale woonwijk op twee manieren tot stand komen: het kan gaan om een locatie die min of meer zelfstandig ligt en waar dus op die locatie zelf de integraliteit moet worden gerealiseerd. Het kan ook gaan om een locatie die al in of tegen een bestaande woonwijk aanligt en waar de integraliteit via inpassing met de reeds bestaande omliggende woningen moet worden geborgd.

Conclusie: Alle 9 locaties kunnen op basis hiervan voorzien in een duurzame inpassing.

b. Toegankelijkheid en bereikbaarheid van voorzieningen en winkels t.b.v. kansen participatie en doorlopende leerlijn (voorkomen hospitalisering)

Alle 9 locaties voldoen aan de gestelde afstandscriteria, waarmee een goede en acceptabele bereikbaarheid van relevante voorzieningen is gegarandeerd. Dit is een belangrijke voorwaarde om hospitalisering te voorkomen. In bijlage 6.4 is kaartmateriaal opgenomen met de ligging van de locaties van de volgende voorzieningen: supermarkten, onderwijs, ov en zorg (huisarts, tandarts, ziekenhuis, zorgcentrum).

In het kaartbeeld in de bijlage zijn de minimale en de maximale (acceptabele) loop- en fietsafstanden opgenomen van alle voorzieningen met daarin de ligging van de 9 locaties. De contouren zijn gekoppeld aan de bestaande infrastructuur en geeft daarmee een feitelijk beeld van de toegankelijkheid en nabijheid.

Conclusie: Alle 9 locaties kunnen voldoen.

c. Verkeerssituatie (ontsluiting, bereikbaarheid - ook voor hulpdiensten - en parkeren)

Op dit moment is er bij geen van de 9 locaties sprake van een knelpunt in de verkeerssituatie. Wel kennen sommige locaties een relatief wat drukker verkeersbeeld in de omgeving maar dit leidt op dit moment niet tot verkeers- of veiligheidsproblemen. Met de eventuele toevoeging van woningen kan deze situatie veranderen, maar gezien de beoogde kleinschaligheid zal dit naar verwachting niet leiden tot een wezenlijk ander beeld, temeer het autobezit onder asielzoekers laag is en daarmee de intensiteiten en/of parkeerdruk niet of nauwelijks toenemen. Tot slot zal bij de ontwikkeling altijd verkeerskundig onderzoek gedaan moeten worden in het kader van een planologische procedure (zie ook onder d. en g).

Conclusie: Alle 9 locaties kunnen voldoen.

d. Effect op gebiedskwaliteit

Geen van de 9 locaties ligt op dit moment in een gebied met een specifiek beschermingsregime ten aanzien van bepaalde gebiedskwaliteiten, zoals opgenomen in de omgevingsvisie (bijv. groenstructuur, stilte gebied, cultuurhistorisch waardevol). Wel ligt een aantal locaties in of nabij een aantal relevante milieucontouren (m.n.

geluidzones), waaronder locatie 3, 5, 9 en 28, zoals opgenomen in de omgevingsvisie. Deze contouren vormen in principe niet direct een belemmering voor ontwikkeling, maar kunnen wel randvoorwaardelijk zijn bij bijvoorbeeld de stedenbouwkundige opzet. Bij ontwikkeling zal altijd onderzoek gedaan moeten worden in het kader van een planologisch procedure.

Conclusie: Vooralsnog lijken alle 9 locaties te kunnen voldoen.

e. Veiligheid en leefbaarheid voor bewoners azc en omwonenden

De negen passende locaties worden in principe geschikt geacht omdat zij zich bevinden in gebieden waar reeds een hoge mate van verkeersveiligheid en woonbaarheid is vastgesteld. Deze locaties zijn doorgaans gelegen in dorpen of woonwijken, waar infrastructuur en stedelijke planning al rekening houden met de veiligheid en het welzijn van de bewoners. Op dit moment zijn er geen objectieve argumenten beschikbaar die enige locatie op voorhand ongeschikt maken ten aanzien van het aspect veiligheid. Objectieve criteria zoals bestaande verkeersveiligheidsmaatregelen, toegangswegen, en de aanwezigheid van faciliteiten zoals verlichting en voetpaden ondersteunen de geschiktheid van deze locaties. Zonder concrete, op feiten gebaseerde bezwaren, is het niet rechtvaardig om locaties negatief te beoordelen.

Conclusie: Alle 9 locaties kunnen voldoen.

f. Duurzaamheid en toekomstperspectief gebouwen en terreininrichting

De opgave is toekomstbestendig en duurzaam, omdat er grondgebonden woningen zijn voorzien die op termijn een reguliere woonwijk vormen. Daarbij wordt gezocht naar een gecombineerde opgave met naast kleinschalige opvang tevens woningen voor spoedzoekers, statushouders en reguliere woningbouw. Hiermee kan een duurzame en toekomstbestendige gebiedsontwikkeling worden gerealiseerd die aansluit bij de ambities uit de woon- en omgevingsvisie.

Conclusie: Alle 9 locaties kunnen voldoen.

g. Tijd die nodig is voor procedures (bestemmingsplan, vergunningen etc.)

De negen potentiële locaties zijn beleidsmatig aangewezen voor reguliere woningen. Locaties 6. Skoatterwâld (ingang Domela N.-weg) en 9. Feanplantsoen hebben al een woonbestemming op basis waarvan omgevingsvergunningen voor het bouwen verleend kunnen worden. Blijft het definitieve bouwplan binnen de bouwregels van het omgevingsplan dan kan het college een omgevingsvergunning voor het bouwen direct verlenen. Voor de overige locaties geldt dat het omgevingsplan gewijzigd moet worden of een vergunning verleend moet worden om te kunnen bouwen waarbij de strijdigheid met het omgevingsplan wordt opgelost. Als de plannen voldoende concreet zijn geldt voor alle locaties dat een bouwplan met een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) gerealiseerd kan worden (regulier binnen 8 weken). Als het plan nog niet voldoende concreet is, maar al wel planologisch geborgd dient te worden dat er woningen mogen komen, dient het omgevingsplan gewijzigd te worden. Hierbij geldt dat wanneer er sprake is van meer dan 10 woningen de gemeenteraad een (bindend) advies moet geven bij de BOPA. Met uitzondering van locaties 6. Skoatterwâld (ingang Domela N.-weg) en 9. Feanplantsoen is er geen onderscheid ten aanzien van de planologische procedure die (mogelijk) gevoerd moet worden.

Op alle locaties geldt dat de opvang van asielzoekers ook getoetst zal moeten worden aan het begrip huishouden. In een woning mag op basis van het omgevingsplan één huishouden. Of hieraan voldaan kan worden hangt af van de definitieve uitwerking en welke bewoners er geplaatst worden door het COA.

Conclusie: Alle 9 locaties kunnen naar verwachting snel genoeg tot ontwikkeling komen.

h. Locatie gebonden financiële gevolgen

Voor elk van de negen locaties geldt dat er kosten en baten ontstaan wanneer er asielzoekerswoningen worden gerealiseerd. Hoeveel is op dit moment niet te zeggen; daarvoor is nadere concretisering en detaillering nodig. Wanneer een locatie in eigendom is van de gemeente dan zal het kosten-baten-saldo voelbaar worden in de betreffende gemeentelijke grondexploitaties (GREX). De afweging is dan politiek-bestuurlijk of er bereidheid is om dat saldo te accepteren. Is de locatie in eigendom van private partijen dan ligt die afweging bij hen.

Conclusie: Op dit moment zijn er onvoldoende financiële inzichten om onderscheid te maken tussen de 9 locaties.

Conclusie: nog steeds 9 passende locaties

Op basis van bovenstaande criteria ontstaat het beeld dat alle 9 passende locaties kunnen voldoen, vooral gezien de ambitie van het creëren/behouden van integrale woonwijken met voldoende diversiteit en voldoende voorzieningen.

4.3 Wat is belangrijk voor de asielzoekers

Momenteel (juni 2024) worden ruim 69.000 mensen door het COA opgevangen. Omdat er te weinig plekken zijn in reguliere azc's worden deze mensen ook opgevangen in bijvoorbeeld paviljoens, cruiseschepen, evenementenhallen en gymzalen. Iets minder dan 50.000 mensen zitten nog in procedure. Bijna 20.000 mensen die door het COA worden opgevangen zijn statushouders⁷. Dit zijn asielzoekers die intussen een verblijfsvergunning hebben gekregen en in afwachting zijn van een woning. Ook deze mensen hebben last van de krapte op de woningmarkt. Hierdoor verblijven zij veel langer in het azc dan zou moeten en duurt het langer voordat ze als voorwaardig inwoner van Nederland deel kunnen nemen aan de maatschappij. Een zorg die vaak wordt geuit is dat er vooral 'veiligelanders' of 'gelukszoekers' in een azc komen en geen 'echte' vluchtelingen. Uit de cijfers blijkt echter dat gemiddeld 3% van de opvangplekken bezet wordt door asielzoekers die afkomstig zijn uit een veilig land en in afwachting zijn van hun procedure⁸. De meeste asielaanvragen van deze groep worden afgewezen, waarna zij het azc moeten verlaten. Een heel klein deel van hen (2%) krijgt alsnog op individuele gronden een verblijfsvergunning.

Wat is belangrijk?

Uit gesprekken met diverse (voormalige) asielzoekers blijkt dat ze in de eerste weken en maanden vooral blij zijn dat ze een veilig heenkomen hebben gevonden. Daarna nemen de stress en zorgen toe over hun verblijf en toekomst. Hoe gaat de asielprocedure verder, krijgen ze een verblijfsvergunning, (wanneer) mag hun gezin naar Nederland komen, etc.? Uit onderzoek blijkt dat als dit (te) lang duurt, dit kan leiden tot hospitalisering: een situatie waarin de mensen steeds passiever worden, en een steeds geïsoleerder bestaan gaan leiden. Naast het lange wachten en de onzekerheid over het verblijf wordt het nietsdoen als belangrijkste oorzaak of versterkende factor gezien van de constante stress die wordt ervaren. Dit heeft niet alleen negatieve gevolgen voor de persoon zelf, maar brengt ook maatschappelijke kosten met zich mee⁹. Nadat een asielzoeker een verblijfsvergunning heeft gekregen, begint hij of zij met het opbouwen van een leven in Nederland. Activering van iemands potentieel kan zorgen voor een hogere mate van participatie in de Nederlandse samenleving. Deactivering en passiviteit bemoeilijken dit proces, wat kan leiden tot een hogere mate van afhankelijkheid van de Nederlandse staat, bijvoorbeeld in een hogere afhankelijkheid van sociale uitkeringen¹⁰. Daardoor is het ook in het belang van de maatschappij als geheel dat asielzoekers snel duidelijkheid krijgen over hun procedure en voldoende kunnen participeren.

Meedoen in de samenleving

Op de asielprocedure kunnen gemeenten weinig invloed uitoefenen; dit ligt bij de IND. Wat gemeenten wel kunnen doen, is onder meer zorgen dat het azc op een plek wordt gevestigd waar voldoende mogelijkheden in de buurt zijn om te participeren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het leren van de Nederlandse taal en participatie middels vrijwilligers- of betaald werk.¹¹ Niet alleen kan werk helpen om hospitalisering te voorkomen, het stelt de asielzoeker ook in staat een eigen inkomen te genereren, deel te nemen aan de Nederlandse maatschappij en helpt bij het leren van de Nederlandse taal.

Wat asielzoekers bovendien aangaven erg belangrijk te vinden, en wat ook uit informatie van het COA blijkt, is dat het azc dichtbij voorzieningen is gevestigd. Denk hierbij aan een supermarkt, bibliotheek, (groot) winkelcentrum, sport(activiteiten) en een goede OV-verbinding. Al deze voorzieningen kunnen helpen het nietsdoen tegen te gaan, en daarmee hospitalisering voorkomen. Het COA hanteert voor de afstand tot voorzieningen de volgende richtlijn:

Voorzieningen	Richtafstanden
Supermarkt	15 loopminuten van de locatie, acceptabel is 30 loopminuten
Basisonderwijs	15 loopminuten van de locatie, acceptabel is 30 loopminuten
Voortgezet onderwijs	30 fietsminuten van de locatie, acceptabel is 60 fietsminuten
Aansluiting OV-net	5 loopminuten van de locatie, acceptabel is 15 loopminuten

⁷ COA - Capaciteit en bezetting | www.COA.nl, geraadpleegd op 14 juni 2024

⁸ COA - Is het waar dat veel asielzoekers uit veilige landen komen? | www.COA.nl

⁹ Bouwstenen voor het asielbeleid en het asielstelsel | Rapport | Rijksoverheid.nl, blz. 63

¹⁰ Bouwstenen voor het asielbeleid en het asielstelsel | Rapport | Rijksoverheid.nl, blz. 64

¹¹ Als de asielaanvraag minstens 6 maanden in behandeling is, mag een asielzoeker werken. De werkgever moet hier wel een tewerkstellingsvergunning voor aanvragen

Conclusie

Kijkend naar de negen locaties vanuit de belangen van de asielzoeker kunnen alle locaties hieraan voldoen. Wel is het zo dat de locaties in Heerenveen (logischerwijs) meer te bieden hebben dan de locatie in Akkrum en de locatie in Nieuwehorne.

4.4 Wat is belangrijk voor de huidige omwonenden

De komst van een azc leidt soms tot ophef. Mensen maken zich zorgen over wat dit betekent voor de buurt, hun veiligheid, de impact op voorzieningen, etc. Het is van belang deze zorgen serieus te nemen en hierover in gesprek te gaan en blijven met de inwoners. Tegelijkertijd is het ook belangrijk oog te houden voor het brede plaatje en de feiten. Er is vaak veel aandacht voor de tegenstanders, waardoor het lijkt alsof het draagvlak voor opvang van asielzoekers erg klein is. Uit onderzoek van Citisens uit februari 2024 blijkt echter dat het tegendeel waar is. Zo bleek dat bijna driekwart van de Nederlanders het een goed idee vindt dat gemeenten door de spreidingswet kunnen worden gedwongen asielzoekers op te vangen. En tweederde van de respondenten vindt het een goed idee als er een azc bij hen in de gemeente komt. Het bureau doet al jaren onderzoek naar het sentiment over de opvang van asielzoekers en zien al die jaren een vrij stabiele groep van voor- en tegenstanders van asielopvang. Er is een groep van circa 60 procent Nederlanders die altijd voor is, er is een groep van 18 procent die altijd tegen is.¹²

Vroegtijdige participatie

Om zicht te krijgen op de beelden, zorgen, kansen en verwachtingen van de huidige bewoners rondom de locaties is er een traject van vroegtijdige participatie opgezet. Dat bestond uit twee routes. Direct omwonenden konden inbreng leveren via gespreksavonden en iedereen kon inbreng leveren via de webformulieren.

4.4.1 Gespreksavonden

Van de negen locaties zijn er drie in eigendom van private partijen. Die eigenaren zijn gevraagd of ze bereid zijn en of het voor hen mogelijk is om invulling te geven aan kleinschalige opvang van asielzoekers zoals de gemeenteraad dat heeft omschreven in amendement-45 (minimaal twee locaties). Tot op heden blijkt dat niet het geval. Het organiseren van gespreksavonden voor deze locaties is daarom minder zinvol. Over de locatie Pastorielaan zijn bestuurlijk uitspraken gedaan met als boodschap dat er geen grotere aantallen statushouders of asielzoekers zullen komen wonen. Om die reden is er ook geen gespreksavond voor die locatie georganiseerd. Voor elk van de overige locaties Heerenveen Noordoost, Skoatterwâld (Wachtkamer), De Greiden (schoollocatie De Roerganger), Akkrum (Feensterdyk/Ombocht) en Nieuwehorne (De Fjilden) is een gespreksavond georganiseerd.

Rondom elke locatie is een cirkel getrokken van 250 meter. Verder is er een inschatting gemaakt van de looproutes richting het centrum. Binnen die contouren zijn alle adressen uitgenodigd. Aanvullend daarop zijn relevante maatschappelijke organisaties uitgenodigd (plaatselijke belangen, wijkraden, huisartsen, scholen, sportverenigingen, etc.).

Locatie	Brieven inwoners verstuurd	Aanmeldingen	Brieven maatsch. Organisaties verstuurd	Aanmeldingen
Skoatterwâld	273	24 (9%)	12	2 (17%) (1 organisatie)
Noordoost	194	10 (5%)	22	4 (18%)
De Greiden	586	34 (6%)	20	2 (10%)
Akkrum	235	25 (10%)	16	7 (44%) (6 organisaties)
Nieuwehorne	302	40 (13%)	15	6 (40%)

De bedoeling van de avonden was om een verdiepend gesprek te kunnen voeren over de centrale vraag: *stel dat er in uw wijk/dorp asielzoekerswoningen komen, wat is er dan volgens u nodig om dat goed te laten verlopen?* Een verdiepend gesprek voeren over een dergelijk vraagstuk lukt eenvoudigweg niet met een te

¹² <https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/driekwart-nederlanders-staat-achter-spreidingswet>

grote groep. Daarom werd gekozen voor een groep van zo'n 30 aanwezigen per avond. De verwachting was dat er zich grote aantallen aan zouden melden. In dat geval zou er loting plaatsvinden door een notaris. Uiteindelijk ontvingen we voor elke avond 'slechts' enkele tientallen aanmeldingen. Daarop is besloten om geen loting toe te passen en alle aanmeldingen ook definitief uit te nodigen.

Ieder van de vijf avonden verliep goed. Op elke locatie kwamen dezelfde zorgen, verontwaardiging, angsten, onbegrip, irritaties, wantrouwen en enkele positieve suggesties naar voren. Het bleek wel lastig om in gesprek te komen over de centrale vraag. Mensen voelden zich nog teveel overvallen. Verder vonden diverse aanwezigen het ook erg lastig om over een wat-als-situatie te spreken.

Bij iedere avond waren professionele onafhankelijke notulisten aanwezig. De door hen gemaakte verslagen zijn toegezonden aan alle aanwezigen. Daarop zijn zo'n 13 reacties gekomen. De volledige verslagen en de ontvangen reacties daarop zijn bijgevoegd in bijlage 6.5. Van belang is dat er noch door Antea Group noch door de ambtelijke werkgroep wijzigingen zijn aangebracht in de verslagen. En in deze rapportage doen we ook geen uitspraken over de inhoud van de notulen.

Wel kunnen we stellen dat de gesprekken niet echt onderscheidend blijken te zijn voor de locaties. Overal kwamen dezelfde sentimenten voorbij.

4.4.2 Webformulieren

Aanvullend op de gesprekavonden was er voor iedereen de mogelijkheid om enkele vragen te beantwoorden via webformulieren. Daar is veel gebruik van gemaakt. Alle formulieren (ruim 250) zijn bijgevoegd in bijlage 6.6. Een kort overzicht per locatie levert het volgende beeld op:

Webformulieren (116) over Nieuwehorne:

Uit het merendeel van de reactieformulieren komt prominent het veiligheidsaspect naar voren. Dit is de grootste zorg van de dorpelingen. En dit in combinatie met beveiliging.

Het op het tweede plan komen van woningbouw voor de eigen dorpsmensen en hun kinderen is een heel vaak terugkomende reactie. De starters en de AOW-ers in het dorp hunkeren naar woningen.

Over de samenstelling van de bewoners van het azc wordt grote zorg uitgesproken.

8 personen per woning die in het slechtste scenario vreemden voor elkaar zijn, dat vraagt om moeilijkheden.

Waarom is er niet aangestuurd op 2 gezinnen van elk 4 personen?

De angst voor scheve verhoudingen binnen het dorp speelt bij een aanzienlijke groep. Ook de mensen die niet pertinent tegen de komst van asielzoekers naar Nieuwehorne zijn, wijzen erop dat de aantallen niet in verhouding staan tot het huidige aantal inwoners. In die reacties komt bovendien vaak terug dat men de voorkeur heeft voor de komst van gezinnen in plaats van alleenstaanden en/of statushouders in plaats van asielzoekers.

Het toevoegen van een relatief grote 'vreemde' groep, (in veel gevallen, beschadigde mensen uit andere culturen andere normen en waarden), aan een hechte dorpsgemeenschap van 1.485 inwoners zal een enorme inbreuk op de Nieuwehornsters hebben. Waaruit zal de dagbesteding van de nieuwelingen bestaan?

Er is in Nieuwehorne niks te doen en er zijn nauwelijks voorzieningen. Wie gaat hen begeleiden zodat zij zich niet gaan vervelen en rond gaan hangen?

Suggesties van Nieuwehornsters:

- * Maak er max 2 woningen van, bijv. 2 onder 1 kap
- * Zet een centrum op voor educatie en ondersteuning
- * Koppel een gezin aan een buddy in het dorp
- * Breng meer info en zorg dat het voor iedereen begrijpelijk is
- * Gebruik de leegstaande panden in Heerenveen
- * Bestem bestaande woningen die beschikbaar komen voor mensen met een verblijfsvergunning

Webformulieren (48) over Akkrum:

De meerderheid van de reacties is tegen de komst van asielzoekerswoningen op deze locatie. Wat heel veel terugkomt is dat men liever ziet dat er woningen worden gebouwd voor de jeugd in het dorp. Akkrum'ers vragen al jaren om woningbouw voor eigen bewoners, jongeren en terugkeerders, maar dan ziet de gemeente geen mogelijkheden.

Wat ook vaak naar voren komt is de opmerking dat de gemeente de beoogde locatie eerder als ongeschikt heeft aangemerkt voor woningbouw vanwege geluidsoverlast door snelweg en spoorweg. Dat er nu wel een azc gebouwd kan worden wordt gezien als onbegrijpelijk en niet uitlegbaar.

In Akkrum ligt ook een plan voor van grootschalige uitbreiding van recreatiepark Tusken de Marren. Het gevoel leeft dat het dorp in de zomer wordt overspoelt door toeristen en dan nu ook asielzoekers. Het dorp verliest haar identiteit hierdoor. De balans tussen inwoner en 'buitenstaander' is zoek.

Toch is niet iedereen pertinent tegen opvang van asielzoekers in Akkrum. Het zou dan vooral kleinschalig (max. 30-50) moeten zijn, en wellicht zelfs verspreid over het dorp. Gezinnen met kinderen kunnen goed integreren in het dorp. Uiteraard zijn er dan wel zorgen en aandachtspunten. De gezondheidszorg en veiligheid (afwezigheid van politie in het dorp) zijn zaken daarbij naar voren worden gebracht.

Er zullen ook voldoende voorzieningen/activiteiten moeten zijn om de verveling tegen te gaan. Deze voorzieningen worden meer gezien in grotere plaatsen zoals Heerenveen.

Webformulieren (28) over Heerenveen Noordoost:

Achtentwintig unieke reacties zijn ingediend door inwoners van de wijk Noord, omwonenden en door mensen uit andere wijken en dorpen. Over het algemeen heerst een negatieve perceptie tegenover het voorstel om Heerenveen-Noordoost (direct achter de kantoren K R Poststraat) te onderzoeken voor het vestigen van asielzoekerswoningen.

Deze locatie is al eerder onderzocht of in beeld geweest en respondenten geven daarbij aan dat ze het gevoel hebben dat er niet geluisterd wordt. Ze hebben in hun ogen al meermaals aangegeven dat het wel of niet een goede locatie is.

In veel reacties geven respondenten argumenten waarom Noordoost volgens hen niet een geschikte locatie is voor het bouwen van asielzoekerswoningen. De druk die de wijk Noord nu al zou ervaren van andere voorzieningen, zoals het ziekenhuis, de GGZ-instelling en de Oekraïneopvang, zou volgens hen te hoog zijn om ook nog kleinschalige asielopvang mogelijk te maken.

Veiligheid is ook een belangrijk onderwerp voor de respondenten. Over het algemeen heerst het gevoel dat de veiligheid er op achteruit zal gaan als er asielzoekerswoningen gevestigd zullen worden. Volgens respondenten is dit alleen te compenseren met extra inzet van politie, handhaving, hekwerken en camera's. Alleen heeft men niet veel vertrouwen in instanties dat dat goed zal komen. Negatieve ervaringen in het verleden, met de GGZ-instelling, spelen hierin mee. Daarbij vraagt men aandacht voor de samenstelling van de bewoners van de asielzoekerswoningen, gezinnen genieten hierin de voorkeur.

Een aantal reacties is positief, over de komst van asielopvang of over kansen met de wijk. Zo zien deze respondenten dat het een centraal gelegen locatie is. Ook zijn er respondenten die, los van hun algemeen positieve of negatieve perceptie, willen dat er goed naar infrastructuur en ontsluiting wordt gekeken, dat het de asielzoekers en -woningen bij de wijk worden betrokken en dat bewoners van de locatie goede dagbesteding en onderwijs krijgen. Ook het groen in de wijk moet behouden worden.

Tot slot valt op dat een aantal respondenten vindt dat er wel een maatschappelijke opgave ligt voor het opvangen van vluchtelingen, maar dat deze in andere wijken of dorpen ingevuld moet worden. Een aantal respondenten uit andere wijken en dorpen heeft dit formulier over Heerenveen-Noordoost dan ook positief ingevuld, als zijnde geschikte locatie.

Webformulieren (18) over De Greiden:

Er zijn 18 unieke reacties binnengekomen. Niet alle inzenders zijn tegen asielopvang, diverse mensen adviseren een andere locatie te kiezen. Twee mensen adviseren de asielzoekers niet te spreiden, maar juist op één locatie op te vangen (niet in deze buurt).

Veel genoemde zorg is de veiligheid. Ook het eerdere advies van de politie wordt een aantal keer aangehaald. Daarnaast wordt de draagkracht van de wijk verschillende keren benoemd: asielzoekers zouden een te zware belasting vormen in een wijk waarin een relatief groot deel van de inwoners al van niet-Europese komaf is. Bovendien zijn er zorgen over de druk op onder meer de gezondheidszorg, het onderwijs en de politie. Diverse mensen benadrukken dat er eerst voldoende woningen moeten worden gebouwd voor andere woningzoekenden, zoals jongeren. Een enkeling maakt zich zorgen om de woningwaarde.

Een aantal inzenders is pertinent tegen de komst en opvang van asielzoekers.

Eén inzender ziet kansen op deze locatie.

Webformulieren (40) over Skoatterwâld:

Ongeveer veertig (unieke) reacties zijn ingediend door inwoners van de wijk Skoatterwâld, Het Meer, De Knipe en andere omwonenden. Over het algemeen heerst een negatieve perceptie tegenover het voorstel om de locatie bij Skoatterwâld te onderzoeken voor het vestigen van asielzoekerswoningen.

In veel reacties komt het begrip 'veiligheid' terug. Respondenten hebben het gevoel dat hun wijk onveiliger wordt met de komst van asielzoekerswoningen. Men legt daar ook verbanden over met de tunnels onder de A32 door, het voetbalstadion en het feit dat de potentiële locatie aan een van de invalswegen van de wijk ligt.

Voetbalwedstrijden brengen volgens respondenten een extra risico mee voor bewoners van de eventueel te bouwen opvanglocatie. Respondenten vragen aandacht voor extra inzet van politie en beveiliging.

Het begrip 'voorzieningen' komt ook veelvuldig terug. Respondenten geven aan nu een supermarkt in de wijk te missen en daarmee ook een gebrek aan voorzieningen voor vluchtelingen. Ook de volle scholen worden als een risico gezien voor het goed kunnen opvangen van asielzoekers.

Uit een aantal reacties blijkt ook dat men hoopt op een goede informatievoorziening en niet altijd begrijpt waarom Heerenveen aan dit project werkt, terwijl het kabinet een andere boodschap uitdraagt.

Er zijn een aantal positieve reacties terug te lezen en een groter aantal reacties dat ingaat op het 'goed' regelen. Respondenten zien graag dat er voor goede integratie gezorgd wordt. Daarbij moet gedacht worden aan: contacten tussen vluchtelingen en bestaande bewoners, toegang tot werk, aansluiting bij sport- en verenigingsleven, de optie voor vrijwilligers om mee te helpen in het centrum en het leren van de Nederlandse taal.

Respondenten doen daarnaast een aantal oproepen om de bestaande beeldkwaliteit van Skoatterwâld op peil te houden. Bijvoorbeeld door geen containerwoningen te plaatsen.

4.5 Kijken door verschillende brillen

Er is in het voorgaande naar de negen locaties gekeken vanuit de criteria die de gemeenteraad stelde, vanuit de belangen van de asielzoekers en vanuit de belangen van de huidige bewoners. Er ontstaat echter geen eenduidige voorkeur voor bepaalde locaties. Noch de gestelde criteria noch de bijeenkomsten noch de webformulieren maken dat er eenduidig locaties boven komen drijven die meer geschikt zouden zijn dan andere locaties. Daarom wordt in deze verkenning ook een aantal *brillen* geformuleerd. Een *bril* is een manier van kijken, een insteek. Kijken door een bepaalde *bril* heeft gevolgen voor de locatiekeuzes. Kijk je door de ene *bril* dan vallen bepaalde locaties af. Kijk je door een andere *bril* dan vallen weer andere locaties af. Die *brillen* kunnen daarom helpen om tot een advies te komen. We laten de *brillen* één voor één de revue passeren:

4.5.1 Als je door de bril kijkt van: Meerdere locaties.

Amendent-45 spreekt over meerdere locaties (minimaal twee). In dat geval vallen Feanplantsoen, Bos, Tuin en Dier en Jubbega vooralsnog af. De eigenaren voelen daar niet voor. Ook de Pastorielaan valt dan af want daarover zijn in het verleden bestuurlijk toezeggingen gedaan m.b.t. statushouders c.q. asielzoekers. Dat betekent dat kleinschaligheid via meerdere locaties alleen mogelijk is op de vijf overige locaties (Heerenveen Noordoost, Skoatterwâld Wachtkamer, De Greiden schoollocatie De Roerganger, Akkrum Feansterdyk/Ombocht, Nieuwehorne De Fjilden).

4.5.2 Als je door de bril kijkt van: Eén locatie.

Kiest de gemeente alsnog voor centrale opvang op één locatie dan valt Pastorielaan om dezelfde reden af. Voor de locaties Akkrum en Jubbega geldt dat ze dan te klein zijn. En mogelijk ook Skoatterwâld afhankelijk van de precieze invulling met sportvoorzieningen.

Op de andere locaties is wel ruimte voor 35 asielzoekers-woningen. Daarbij biedt Feanplantsoen dan goede mogelijkheden omdat er een aanbod ligt van de eigenaar. Voor de overige locaties geldt hoe groter het aantal te bouwen woningen hoe beter omdat dat gunstiger uitwerkt op de financiële haalbaarheid. Een aantal van 35 asielzoekerswoningen t.o.v. totaal 50 of 53 woningen in respectievelijk De Greiden of Nieuwehorne leidt tot een andere businesscase dan 35 asielzoekerswoningen t.o.v. totaal 100 woningen op Bos, Tuin en Dier of zelfs 250 woningen in Heerenveen Noordoost.

Kijken we door deze *bril* dan zijn Feanplantsoen (want er ligt een aanbod) en Heerenveen Noordoost (want 35 t.o.v. 250 woningen) de meest voor de hand liggende locaties.

4.5.3 Als je door de bril kijkt van: Permanente beveiliging.

Het COA biedt permanente beveiliging als een locatie meer dan 100 plekken biedt; omgerekend 13 woningen of meer. Bij kleinere aantallen zal de gemeente (mede-) verantwoordelijkheid moeten nemen voor de beveiliging. Wil de gemeente permanente beveiliging dan moeten er minimaal 13 woningen per locatie worden geplaatst. In dat geval kunnen er maximaal twee locaties worden ingericht. Bij drie of meer locaties zullen er immers altijd locaties ontstaan met minder dan 13 woningen ($35/3 = 11,6$).

4.5.4 Als je door de bril kijkt van: We willen ruimte houden voor woningen voor reguliere woningzoekenden.

Ook Heerenveen heeft een forse woningbouwopgave voor de huidige inwoners van de gemeente en voor anderen die zich permanent willen vestigen. Daar komen de benodigde 35 woningen voor asielzoekers nog bovenop. In dorpen als Akkrum en Nieuwehorne zijn er de komende jaren beperkte mogelijkheden voor nieuwbouw (Akkrum 15 bij Ombocht en Nieuwehorne De Fjilden 53). Indien daar asielzoekerswoningen worden geplaatst (minimaal 13 vanwege de permanente beveiliging) dan blijft er weinig ruimte over voor de reguliere woningzoekenden. Voor de gezamenlijke locaties in Heerenveen geldt dat minder, omdat daar totaal honderden woningen staan gepland.

Kijkend door deze *bril* dan vallen de locaties Akkrum en Nieuwehorne af.

4.5.5 Als je door de bril kijkt van: Meest vergaande kleinschaligheid maar dan zonder permanente beveiliging

Als de gemeente ervoor kiest om de kleinschaligheid zo ver mogelijk door te voeren dan ligt een verdeling van 5 x 7 asielzoekerswoningen voor de hand; op elke locaties 7 woningen. Nadeel daarvan is dat elk van de vijf locaties dan minder dan 13 asielzoekerswoningen krijgt zodat er geen permanente beveiliging door het COA zal worden geleverd; dat zal de gemeente dan (mede) zelf moeten regelen. Dat betekent extra inspanningen voor de gemeente hoewel de omvang daarvan nog niet is vast te stellen.

4.5.6 Als je door de bril kijkt van: Minimale kosten voor de gemeente

De waarschijnlijk meest goedkope variant voor de gemeente is die waarbij een private eigenaar op zijn gronden asielzoekerswoningen realiseert en met het COA een overeenkomst sluit. De private locaties waarop dit in theorie mogelijk is zijn Feanplantsoen en Bos, Tuin en Dier (locatie Jubbega is te klein want slechts ruimte voor 12 woningen). De eigenaar van Feanplantsoen heeft weliswaar belangstelling en ook al enigszins uitgewerkte plannen getoond maar wenst dan één opvanglocatie te realiseren voor alle 35 woningen. Namens de eigenaar van Bos, Tuin en Dier is rond de zomer 2024 interesse getoond maar die partij heeft zich inmiddels teruggetrokken. Ook dan zou het overigens de realisatie van alle 35 woningen op één locatie betreffen.

Voor de locaties in bezit van de gemeente geldt dat één locatie (waarschijnlijk) minder kosten voor de gemeente met zich meebrengt dan meerdere locaties (denk aan effecten op één of op meerdere grondexploitaties, denk aan concentreren op één plek heeft veelal efficiëncy-voordelen).

Amendement-45 schrijft echter minimaal twee locaties voor. Om dan de kosten voor de gemeente te minimaliseren zou gekozen moeten worden voor maximaal twee locaties. En dan ook nog het liefst zo dicht mogelijk bij elkaar. Dat maakt de kans groter dat het COA toch alle voorzieningen kan (wil) bieden.¹³ En daarmee wordt het voor de gemeente minder duur.

4.5.7 Als je door de bril kijkt van: Huisartsenzorg

Bij reguliere azc's is het COA verantwoordelijk voor het regelen van zorg aan asielzoekers. COA-medewerkers informeren asielzoekers over de Nederlandse gezondheidszorg en begeleiden minder zelfredzame bewoners bij hun gang naar de zorg. Op elk azc houdt een huisarts spreekuur. En met vragen over hun gezondheid kunnen de bewoners van een azc 24/7 bellen met een medisch contactcentrum (Praktijklijn).

¹³ Het COA staat open voor deze gedachte (twee locaties dicht bij elkaar die het COA als één beschouwd en waar het COA dan het volledige voorzieningenpakket gaat bieden).

Het spreekuur wordt bemand door de Gezondheidszorg Asielzoekers (GZA), een landelijke huisartsenpraktijk van Arts en Zorg. Er is een locatie in, of dichtbij, elk regulier azc. Daar werkt een huisarts samen met een praktijkverpleegkundige, een praktijkondersteuner voor geestelijke gezondheidszorg en een praktijkassistent. Als het nodig is, verwijst de huisarts door naar andere zorgverleners zoals een medisch specialist.

Voorzieningen	Richtafstanden
Zorg: huisarts, tandarts, ziekenhuis, gezondheidscentrum	15 loopminuten van de locatie, acceptabel is 30 loopminuten

Mondzorg

Wat betreft mondzorg hebben volwassen asielzoekers alleen bij ernstige pijn- en/of kauwklachten recht op tandheelkundige hulp. Kinderen hebben recht op uitgebreidere mondzorg, inclusief een jaarlijkse preventieve controle. Afspraken kunnen via de Praktijklijn gemaakt worden bij een gecontracteerde tandarts.

Bij kleinschalige azc's kan de verantwoordelijkheid voor de zorg bij de gemeente komen te liggen. Dit is afhankelijk van de situatie en dus maatwerk. Mocht de gemeente verantwoordelijk worden voor de zorg, dan betekent dit extra druk op de huisartsen binnen de gemeente Heerenveen.

Jeugdhulp

Gemeenten zijn conform de Jeugdwet sinds 1 januari 2019 verantwoordelijk voor passende jeugdhulp aan asielzoekerskinderen. In de jeugdhulp aan asielzoekerskinderen staat de behoefte van het kind centraal. Het (nog) niet hebben van een verblijfsvergunning staat het leveren van jeugdhulp aan een asielzoekerskind niet in de weg. De zorgprofessional maakt de afweging wat verantwoorde en passende hulpverlening is. De context van de asielprocedure en -opvang dienen hierin meegenomen te worden. Bijvoorbeeld: de urgentie/ernst van de hulpvraag en de duur van het verblijf kunnen van invloed zijn op het hulpaanbod. Gemeenten dienen hierover in gesprek te gaan met de partners op de COA-locatie.

De situatie rondom de locaties

De huisartsenpraktijk in Akkrum heeft nadrukkelijk aangegeven geen ruimte te hebben voor extra patiënten. De huisarts in Nieuwehorne zou enkele tientallen extra patiënten kunnen bedienen maar zeker geen 100 (wat het geval zou zijn bij 13 asielzoekerswoningen). Dit geldt ook voor Heerenveen. De huisartsen schrijven: *"Wij schatten in voor alle huisartsenpraktijken dat de zorg voor asielzoekers niet door hen kan worden geboden. Goede zorg kunnen verlenen aan (nieuwe) patiënten binnen Heerenveen is al een uitdaging, laat staan voor een nieuwe doelgroep. Vooropgesteld dat het niet gaat over willen. Wij willen niets liever dan zorgen voor mensen"*. Men gaat de vraag begin december nog wel formeel voorleggen aan de Huisartsengroep Heerenveen. Maar men geeft ons mee *"erop te anticiperen dat wij de zorg niet kunnen bieden"*. Enige veerkracht lijkt dus weliswaar aanwezig maar grotere aantallen asielzoekers die relatief vaker een zorgbehoefte hebben (mentaal, trauma's) lijkt niet goed mogelijk.

Indien wordt gekozen voor centrale opvang op één locatie is het aan het COA om de huisartsenzorg te laten regelen. En bij kleinschalige opvang op twee locaties die dicht genoeg bij elkaar liggen zou het COA dit mogelijkkerwijs ook kunnen (willen) bieden.¹⁴

4.5.8 Als je door de bril kijkt van: Onderwijs

Kinderen die in asielzoekersopvang wonen gaan naar basisscholen in de gemeente. Dat kan afhankelijk van het aantal kinderen op de locatie zelf of bij een "moederschool". Onderwijs is daarmee altijd een voorziening die door de gemeenten geregeld dient te worden. Dus zowel bij reguliere als kleinschalige azc's. De verantwoordelijkheden van de gemeente houden in elk geval in¹⁵:

- Toezien op de leerplicht: net als voor alle andere kinderen geldt ook een leerplicht voor asielzoekerskinderen;
- Onderwijshuisvesting: de gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting en inrichting van de onderwijsvoorzieningen;

¹⁴ Zie voetnoot 5.

¹⁵ Infosheet gemeenten nieuwkomersonderwijs.pdf (COA.nl)

- Overleggen met COA en schoolbesturen: onder meer om gezamenlijk afspraken te maken over de wijze waarop het onderwijs wordt georganiseerd;
- Leerlingenvervoer: van leerlingen in het primair onderwijs. De afspraken hierover worden vastgelegd in de bestuursovereenkomst tussen het COA en de gemeente. Voor leerlingen in het voortgezet onderwijs geldt dat de jongeren zelfstandig naar school gaan met de fiets of het openbaar vervoer.

Asielzoekerskinderen in de basisschoolleeftijd gaan over het algemeen eerst naar een gespecialiseerde klas waar ze intensief taalonderwijs krijgen (taalklas). Zodra ze er klaar voor zijn, kunnen ze doorstromen naar een reguliere basisschool. Kinderen in de leeftijd van 12 tot 18 jaar krijgen onderwijs in internationale schakelklassen (ISK). Dat zijn meestal afdelingen op reguliere scholen voor voortgezet onderwijs die anderstalige leerlingen in circa twee jaar voorbereiden op het Nederlandstalige (reguliere) onderwijs.¹⁶

Zowel de taalklassen als de ISK in gemeente Heerenveen zitten momenteel zo goed als vol. Uitbreiding zal daarom noodzakelijk zijn.

De gemeente kan voor de huisvestingskosten van dit basisonderwijs voor asielzoekerskinderen een beroep doen op de zogenaamde OHBA-regeling.¹⁷ Het COA voert deze regeling uit. Hierin zit bekostiging voor het terrein, gebouw, onderwijsleerpakket, meubilair, gym uren, verzekeringen en ozb.

Kinderen die naar het voortgezet onderwijs gaan, genieten onderwijs in een Internationale Schakelklas (ISK). Deze is in Heerenveen reeds operationeel.

De situatie rondom de locaties

De schoollocatie in Akkrum biedt fysieke ruimte voor extra leerlingen. In Nieuwehorne kan bij de beoogde nieuwbouw rekening worden gehouden met extra leerlingen. In De Greiden is voor de geplande nieuwbouw van de Roerganger geen rekening gehouden met extra leerlingen.

Voor het eerste jaar taallessen zou mogelijk in Akkrum een taalklas kunnen worden opgezet maar de vraag is of er dan voldoende leerlingen zullen zijn.

Voor alle situaties geldt dat leerlingen na een eerste jaar taalklas instromen in de reguliere klassen. Dat vereist specifieke expertise bij leerkrachten en die is nog niet in voldoende mate aanwezig.

Voor het voortgezet onderwijs is de locatie van de asielzoekerswoningen minder doorslaggevend omdat leerlingen met eigen vervoer naar de school kunnen komen.

4.5.9 Als je door de bril kijkt van: Effect op de verkoopwaarde bij nieuwbouwlocaties

Het bouwen van asielzoekerswoningen als onderdeel van een groter aantal nieuw te bouwen woningen kan een dempend effect hebben op de grondexploitatie. Asielzoekerswoningen zouden de verkoopprijs van die andere woningen mogelijk negatief beïnvloeden. In hoeverre dit daadwerkelijk optreedt en in welke mate is moeilijk te constateren. Makelaardij Hoekstra is gevraagd om hier enige duiding over te geven (bijlage 6.7). Zij verwachten dat dit effect minder op zal treden bij inbreidingslocaties dan bij uitbreidingslocaties. Ze adviseren vervolgens om bij uitbreidingslocaties te streven naar een gelaagde wijkopbouw met maximaal 15% asielzoekerswoningen en 85% woningen bestaande uit sociale huur, betaalbare koop en duurdere koop.

Wat betekent het voor de locaties als je door deze *bril* kijkt?

Een kleinschalige locatie voor zo'n 150 personen en dus 19 asielzoekerswoningen (15%) vereist dan ruimte voor nog eens 108 woningen (85%). Totaal dus 127 woningen. Kijkend naar de negen locaties dan is dit mogelijk op Heerenveen Noordoost en eventueel op Skoatterwâld (afhankelijk van de omvang van de sportvoorzieningen).

Een kleinschalige opvang voor zo'n 100 personen en dus 13 asielzoekerswoningen (vanwege permanente beveiliging) (15%) vereist een totaal aantal woningen van 87 (100%). Dit zou passen op opnieuw Heerenveen Noordoost en Skoatterwâld en verder op Bos, Tuin en Dier (als de eigenaar daartoe bereid is).

Centrale opvang met één locatie waarop 35 asielzoekerswoningen komen (15%) vereist een totaal van 233 woningen (100%). Dat is alleen op Heerenveen Noordoost mogelijk.

Kijkend door deze *bril* betekent dat de andere locaties afvallen omdat ze niet kunnen voldoen aan de verhouding 15%/85%.

¹⁶ COA - Onderwijs kinderen | www.COA.nl

¹⁷ OHBA: Onderwijs-Huisvestings-Budgetten-Asielzoekers

4.5.10 Als je door de bril kijkt van: Effect op de woningwaarde van bestaande woningen

Er bestaat zeer veel zorg bij huidige woningbezitters over de mogelijke waardedaling van hun woning wanneer er asielzoekerswoningen in de buurt komen. Hierover blijkt veel onduidelijkheid te bestaan. Er zijn onderzoeken die stellen dat er weinig tot geen waardedaling optreedt. Er zijn onderzoeken die stellen dat grote azc's (500 of meer) in dunbevolkte gebieden tot wel 9% waardedaling kunnen leiden terwijl er geen opvallende daling meetbaar is bij azc's met minder dan 500 opvangplekken.¹⁸

Onderzoek van ESB uit februari 2023 over de jaren 1990 – 2015 concludeert¹⁹:

- na opening van een azc daalt de huizenwaarde binnen een straal van twee kilometer nu meer dan rond de eeuwwisseling;
- de huizenwaarde daalt sterker als er al vóór de komst van het azc relatief vaker rechts-populistisch gestemd werd;
- kleinschaligere azc's en azc's in gemengdere wijken hebben minder invloed op de woningwaarde.

Hierbij is het van belang op te merken dat alle onderzoeken betrekking hebben op jaren vóór 2017. Dus in jaren waarin de krapte op de woningmarkt lang niet zo fors was als nu.

Makelaardij Hoekstra zegt hierover *dat de primaire reactie van de markt zal zijn dat het een negatief effect heeft op de waarde van de woning en de verkoopbaarheid. Of er daadwerkelijk sprake is van een waardedaling van nog te bouwen- of reeds bestaande woningen en hoe groot deze waardedaling is valt op voorhand niet te zeggen. Dit is ook sterk afhankelijk van de plaats en/of wijk waar dit speelt. Zo zal het effect in bijvoorbeeld een nieuwbouwwijk of een kleine (dorps)kern groter zijn dan in een bestaande wijk in een meer stedelijke omgeving.*

Kijkend door deze *bril* is het niet mogelijk om onderscheid te maken tussen de locaties.

4.5.11 Als je door de bril kijkt van: Begeleiding door COA

Het COA biedt niet alleen onderdak aan asielzoekers, maar begeleidt hen ook. Die begeleiding gaat over onderwerpen als zelfzorg, dagstructuur, welbevinden, de toekomst, etc. Om de mensen goed te kunnen begeleiden, [ziet het COA de asielzoekers bijna elke dag van de week](#). Bijvoorbeeld bij de informatiebalie, op het azc-terrein, bij kamerbezoeken, programma's en vrijwilligerswerk op de locatie. Of tijdens één-op-één-gesprekken met de op het azc aanwezige woonbegeleiders of casemanagers. Tijdens al die dagelijkse contacten kijken ze hoe het met asielzoekers gaat en welke begeleiding zij nodig hebben.

Betere begeleiding draagt bij aan snellere integratie, betere begeleiding helpt onveilige situaties tussen asielzoekers voorkomen. Bij opvang met minder dan 150 plekken biedt het COA een ambulant begeleidingsteam óf moeten mensen voor begeleiding reizen naar de zgn 'hoofdlocatie'. Bij centrale opvang op één locatie is er volwaardige begeleiding aanwezig.

In de gesprekken met het COA is ook de vraag gesteld of het COA bereid is om twee locaties dicht bij elkaar (lees: in Heerenveen) te beschouwen als één locatie en daarvoor dat het volledige voorzieningenpakket te leveren. Het COA staat open voor deze optie.

Kijkend door deze *bril* zouden de locaties Heerenveen Noordoost en Skoatterwâld gezamenlijk door het COA als één locatie kunnen worden beschouwd met daarbij het volledige voorzieningenpakket. Deze beide locaties liggen daarvoor dicht genoeg bij elkaar. Verder betekent deze *bril* dat ook locaties met ruimte voor 35 woningen in beeld komen (Feanplantsoen, Heerenveen Noordoost, De Greiden, Bos, Tuin en Dier, Nieuwehorne en eventueel Skoatterwâld (afhankelijk van de sportinvulling).

4.5.12 Als je door de bril kijkt van: Veiligheid / Politie

Veiligheid en overlast zijn terugkerende thema's als het gaat om de komst van een azc. Ook tijdens de inloopbijeenkomsten en inspraaksessie in gemeente Heerenveen kwamen deze onderwerpen veelvuldig naar

¹⁸ U vindt de persberichten en artikelen over deze onderzoeken als bijlage 6.8.

¹⁹ Lokaal draagvlak voor asielzoekerscentra varieert sterk - ESB

voren. Mensen maken zich zorgen over hun veiligheid en zijn bang dat de komst van een azc zorgt voor extra overlast in de buurt.

Uit onderzoek van nu.nl onder 30 gemeenten met een groot azc, blijkt dat de meeste gemeenten hiervan geen of weinig overlast ervaren²⁰. Dit beeld komt overeen met eerdere conclusies uit onderzoek van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC). Uit dit onderzoek kwam naar voren dat de aanwezigheid van een azc geen aantoonbaar effect heeft op de omvang van de buurtcriminaliteit en de individuele kans op slachtofferschap²¹.

Op enkele plekken is wel meer overlast door een azc. Denk hierbij aan Ter Apel en Budel, waar in de media veel aandacht voor is. Maar deze vorm van opvang is onvergelijkbaar met het type azc waar in Heerenveen locaties voor gezocht worden. Ter Apel is een aanmeldcentrum. Vrijwel alle asielzoekers die in Nederland komen moeten zich hier aanmelden. Daarna gaan ze naar een centrale ontvangstlocatie in Ter Apel of in Budel. Op deze locaties verblijven meer mensen uit veilige landen dan op reguliere azc's. Deze groep 'veiligelanders' (mensen die op basis van hun herkomstland weinig kans op asiel maken) is verhoudingsgewijs vaker betrokken bij incidenten dan andere asielzoekers²².

In gemeente Heerenveen wordt gezocht naar 2 of meer locaties voor een kleinschalig azc. Bovendien zullen hier veel minder asielzoekers worden opgevangen dan in Ter Apel en Budel. Ter Apel heeft een capaciteit van 2.000 opvangplekken en Budel 1.500. In Heerenveen gaat het om maximaal 277 plekken, verdeeld over 2 of meer locaties.

Toolbox aanpak overlastgevende en/of criminele asielzoekers

Zoals benoemd veroorzaakt de overgrote meerderheid van de asielzoekers in Nederland geen problemen. Een relatief kleine groep zorgt echter wel voor overlast, zoals winkeldiefstal, vernieling en bedreiging. Overlastgevers simpelweg uitzetten tijdens de asielprocedure kan niet, onder meer vanwege internationale wet- en regelgeving. Daarom worden de overlastgevers dicht op de huid gezeten met een mix aan landelijke en lokale maatregelen²³. Ook is er een toolbox ontwikkeld, waarnaar wordt verwezen in amendement 45. In die toolbox staan alle instrumenten op een rij voor gemeenten, winkeliers, medewerkers in de migratieketen, openbaar vervoerders en andere partijen die te maken kunnen krijgen met overlast veroorzaakt door asielzoekers²⁴. Het gaat om ruim 70 maatregelen: van de inzet van cameratoezicht en extra beveiliging tot het opleggen van een meldplicht of gebiedsverbod. De aanpak van overlast vereist nauwe samenwerking tussen bovenstaande partijen, de politie en het Openbaar Ministerie. De toolbox biedt hiertoe handvatten.

Meer specifiek over de Heerenveense locaties

Amendement-45 vraagt van de politie om zienswijzen aan te leveren over de locaties in de gemeente Heerenveen. Op districtsniveau Fryslân heeft de politie echter als beleid niet langer dergelijke zienswijzen te leveren. Er gaat volgens de politie een te bepalend, te sturend effect vanuit, de zienswijzen worden te leidend in de afwegingen.

Er liggen nog zienswijzen over enkele van deze locaties vanuit de vorige besluitvormingsronde. Het rechtstreeks van toepassing verklaren van die vorige zienswijzen op de huidige locaties vraagt voorzichtigheid. De locaties mogen dan hetzelfde zijn, de aantallen asielzoekers zullen bij kleinschaligheid fors kleiner zijn (150 plekken nu bij kleinschaligheid op meerdere locaties of 277 plekken bij opvang op één locatie ten opzichte van 450 plekken in de vorige besluitvormingsronde).

Om toch zicht te krijgen op veiligheidsaspecten heeft het Team Veiligheid van de gemeente een analyse uitgevoerd voor de vijf locaties die zijn bezocht in het kader van de vroegtijdige participatie (Skoatterwâld, Heerenveen Noordoost, De Greiden, Akkrum en Nieuwehorne). De analyse is als bijlage 6.9 toegevoegd aan de rapportage. Het advies van Team Veiligheid is als volgt:

Op basis van de uitgevoerde analyse en de geschetste risico's, zijn wij van mening dat bij de keuze voor de locatie van een AZC in onze gemeente zorgvuldig gekeken moet worden naar de grootte van de

²⁰ Meeste gemeenten met grote azc's ervaren geen overlast van asielzoekers | Asiel | NU.nl

²¹ Van perceptie naar feit Asielzoekers en buurtcriminaliteit (wodc.nl)

²² COA - Is het waar dat alle bewoners uit veilige landen voor overlast zorgen? | www.COA.nl

²³ Toolbox voor lokale aanpak overlastgevende asielzoekers | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl

²⁴ Toolbox-maatregelen-overlast-asielzoekers-2024.pdf

plaats en het aantal inwoners. Dit is belangrijk omdat de sociale cohesie en acceptatie van een AZC sterk afhankelijk kunnen zijn van de verhouding tussen het aantal inwoners en het aantal bewoners dat wordt opgevangen. Wanneer het aantal bewoners niet in verhouding staat tot het aantal inwoners, bestaat het risico dat sociale structuren onder druk komen te staan en dat de bereidheid tot integratie en acceptatie afneemt.

Een te grote instroom van bewoners ten opzichte van het inwonertal kan leiden tot een gevoel van overbelasting bij de lokale bevolking. Om dit te voorkomen, is het van belang dat de omvang van het AZC in redelijke verhouding staat tot de grootte van de plaats. Op deze manier blijft de druk op sociale voorzieningen beheersbaar en wordt de kans op sociale spanningen geminimaliseerd.

Daarnaast is het belangrijk te benadrukken dat de cijfers met betrekking tot overlast en misdrijven in de onderzochte locaties geen aanleiding geven tot bezwaren tegen de vestiging van een AZC. Uit onze analyse blijkt dat in de geselecteerde locaties geen significant hoge cijfers zijn geregistreerd die tot grote zorgen zouden moeten leiden. Zo laten de overlastmeldingen in sommige gebieden zelfs een dalende trend zien, en blijven de geregistreerde misdrijven per inwoner in de meeste gevallen onder het gemiddelde van de gehele gemeente. Dit geeft ons vertrouwen dat met de juiste maatregelen de komst van een AZC beheersbaar is en geen buitensporige negatieve effecten zal hebben op de openbare orde en veiligheid.

Het is echter ook belangrijk om te benadrukken dat de plannen op dit moment nog niet erg concreet zijn. Hierdoor is het lastig om nu al specifieke maatregelen te bepalen voor de verschillende mogelijke locaties. Wij adviseren daarom om, zodra de locatie concreter is ingetekend en er meer inzicht is in de samenstelling van de asielzoekers, een deugdelijk veiligheidsplan op te stellen. Dit plan zou moeten inspelen op de specifieke kenmerken van de locatie en de bewoners, zodat risico's effectief kunnen worden beheerd.

Tot slot, gelet op de ervaring met AZC's in andere gemeenten en de beschikbare veiligheidsmaatregelen, zien wij op dit moment geen onoverkomelijke obstakels voor de vestiging van een AZC in een van de onderzochte locaties, mits er rekening wordt gehouden met bovenstaande aanbevelingen en een passend veiligheidsbeleid wordt opgesteld.

Kijkend door deze *bril* lijken de dorpen Nieuwehorne en Akkrum minder voor de hand liggend om er minimaal 100 (vanwege permanente beveiliging) asielzoekers te plaatsen.

4.5.13 Als je door de bril kijkt van: activiteiten en werkgelegenheid

Voor asielzoekers is het cruciaal dat ze zinvol bezig kunnen zijn. Vooral na een periode van zes maanden begint de moedeloosheid over de procedure toe te slaan. Dat in combinatie met eventuele trauma's maakt de kans op psychische (en daaruit voortvloeiende sociale) problemen groot. Dan is het van groot belang dat men actief kan zijn, dat men zinvol bezig kan zijn, dat men mogelijk ook een bijdrage aan de Nederlandse samenleving kan leveren. Voldoende voorzieningen om actief te zijn, voldoende verenigingen en ook voldoende mogelijkheden op werk hebben dan een positieve invloed.

Kijkend door deze *bril* zijn de kansen groter in Heerenveen dan in de dorpen.

4.5.14 Als je door de bril kijkt van: Belangen van het COA

Het COA komt met enige regelmaat negatief in het nieuws. Ook in Friesland zijn daar (recente) voorbeelden van. Tegelijkertijd kunnen we niet om het COA heen, zij zijn de uitvoeringsorganisatie voor de asielopvang. Het is daarom van belang stevige afspraken te maken met het COA. Maar afspraken maken betekent ook het samen eens worden. En dat vereist erkenning van elkaars belangen.

Voor het COA is belangrijk om optimale opvang te realiseren. Dat wil zeggen optimale begeleiding, optimale beveiliging, optimale zorg en optimaal onderwijs. Voor het COA is daarbij ook een optimale bedrijfsvoering belangrijk. En gezien het huidige kabinet moet er rekening worden gehouden met vergroting en versobering. De gesprekken met het COA tot nu toe laten zien dat het COA er constructief in staat. Het liefst heeft men centrale opvang op één locatie maar kleinschalige opvang op meerdere locaties blijkt zeker bespreekbaar. Men is bereid mee te denken in een variant van twee locaties. Daarbij zou één van de twee de hoofdlocatie kunnen zijn waar ook de COA-faciliteiten komen. Vanuit dat perspectief ziet het COA dan graag twee locaties in de buurt van elkaar; lees in Heerenveen.

Kijkend door deze *bril* zouden ook hier de locaties Heerenveen Noordoost en Skoatterwâld gezamenlijk door het COA als één locatie kunnen worden beschouwd met daarbij het volledige voorzieningenpakket. Deze beide locaties liggen daarvoor dicht genoeg bij elkaar.

4.5.15 Als je door de bril kijkt van: de mate van acceptatie bij omwonenden

Met een kleinschalige opvang wordt gehoopt op meer acceptatie onder omwonenden. Kijkend naar de gespreksavonden, de webformulieren, de ingekomen brieven en de demonstratieve acties is echter nog geen hogere acceptatie merkbaar. De reacties die we van omwonenden van de vijf potentiële locaties hebben ontvangen zijn overwegend ongerust, verontwaardigd en laten een lage acceptatie zien. Het is van belang daarbij te realiseren dat uit onderzoek blijkt dat bijna driekwart van de Nederlanders het een goed idee vindt dat gemeenten door de spreidingswet kunnen worden gedwongen asielzoekers op te vangen. En tweederde van de respondenten vindt het prima als er een azc bij hen in de gemeente komt.²⁵ Dat we deze mensen minder snel horen, is geen uitzondering. Veel van hen zullen tot de 'zwijgende meerderheid' behoren.²⁶ De ervaring leert verder dat als een azc er eenmaal staat en enige tijd open is, van de weerstand weinig over lijkt te blijven.²⁷ Uit onderzoek blijkt zelfs dat mensen bij wie in de buurt een asielzoekerscentrum wordt geopend, een positievere houding naar asielzoekers ontwikkelen.²⁸

4.5.16 Als je door de bril kijkt van: snellere/betere integratie

Met kleinschalige opvang wordt ook gehoopt op een snellere/betere integratie van asielzoekers. Het lijkt er echter op dat dit om een mate van kleinschaligheid vraagt van hooguit enkele woningen in een buurt; iets wat beter lijkt te passen bij statushouders. De kans dat die langjarig in een wijk blijven wonen is groter. Dat maakt dat de investering van huidige bewoners in de integratie van statushouders als zinvoller wordt gevoeld dan hun investering in asielzoekers. Dit werd ook zo uitgesproken tijdens de bijeenkomst in Akkrum

²⁵ <https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/driekwart-nederlanders-staat-achter-spreidingswet>

²⁶ <https://www.nemokennislink.nl/publicaties/een-stem-voor-het-stille-midden/>

²⁷ Positiever denken over asielzoekers? Ga een tijdje naast ze wonen - De Correspondent

²⁸ DP17294 The effect of exposure to ethnic minorities on ethnic preferences | CEPR

5. Conclusie

Er zijn uit een groslijst negen passende locaties geselecteerd voor de totaal 35 asielzoekerswoningen. Er is vanuit vier perspectieven naar deze locaties gekeken. Er zijn vervolgens meerdere relevante aspecten beschreven (*brillen*) die telkens een andere blik bieden en daardoor tot andere locatievoorkeuren leiden.

Ja, kleinschaligheid kan en ja, ook op meerdere locaties maar levert het op waarop wordt gehoopt?

Op basis van dit alles concluderen we dat kleinschaligheid via meerdere locaties mogelijk is maar dat de beschreven *brillen* de vraag oproepen of die kleinschaligheid wel de gewenste meerwaarde op gaat leveren ten opzichte van één locatie met 35 asielzoekerswoningen (277 plekken). De gehoopte positieve effecten op de acceptatie zijn vooralsnog niet gebleken. En de gehoopte snellere integratie vraagt hele kleine aantallen (één of twee woningen in een wijk) en lijkt meer passend voor statushouders. Verder vereist het voldoen aan de benodigde omstandigheden om kleinschaligheid haalbaar te maken (zorg, beveiliging, begeleiding) meer inspanning van de kant van de gemeente.

Het kiezen van locaties vraagt politiek-bestuurlijke afwegingen

Dus zoals gezegd: Ja, kleinschaligheid kan en ja, ook op meerdere locaties. Welke locaties het moeten worden hangt af van de *bril(len)* die je het zwaarste laat wegen. Noch de toegepaste criteria noch de participatie-bijeenkomsten noch de webformulieren zijn voldoende onderscheidend om daarop de locatiekeuze te baseren. Het komt dus neer op politiek-bestuurlijke afwegingen om te bepalen welke *bril(len)* de doorslag gaan geven.

Ter ondersteuning van die afwegingen ligt er deze rapportage met negen locaties waar kleinschalige opvang in de vorm van woningen mogelijk is. De verkenning levert inzicht in diverse criteria en aspecten die relevant zijn bij een keuze voor locaties voor kleinschalige opvang van asielzoekers. Deze verkenning maakt echter geen keuze. Daarvoor zijn de criteria en aspecten onderling onvoldoende weegbaar. Een onafhankelijk bureau als Antea Group is niet de geëigende partij om te bepalen welke *bril(len)* zwaarder moeten wegen dan andere. Deze verkenning biedt wel een basis voor de ambtelijke advisering en vervolgens de bestuurlijke (college) en politieke (raad) besluitvorming om die keuze te maken.

6. Los bijgevoegde bijlagen

- 6.1 Amendement-45 en raadsbrief 14 mei 2024**
- 6.2 Kaarten locaties groslijst**
- 6.3 Kaart negen locaties**
- 6.4 Kaarten voorzieningen per kern**
- 6.5 Verslagen gespreksavonden**
- 6.6 Overzicht webformulieren**
- 6.7 Memo Makelaardij Hoekstra**
- 6.8 Mediaberichten waardedaling bestaande woningen**
- 6.9 Memo Team Veiligheid**

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Monitorweg 29
1322 BK Almere
Postbus 10044
1301 AA Almere

Copyright ©

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct een melding te maken bij security@antegroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontlelen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

www.anteagroup.nl